

DOMOVINA

in KMETSKE LIST

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE«, Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 6, II. nad., telefoni 31-22 do 31-26
Račun Poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 6.— L., polletno 12.— L., celoletno 24.— L. — Posamezna številka 60 cent.

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

O odločnih odpornih borbah na Siciliji nam povedo poročila Vrhovnega poveljništva v zadnjih dneh naslednje podrobnosti:

14. avgusta. Na siciljskem bojišču ovirajo italijanske in nemške čete v živahnih obrambnih bojih premikanja sovražnikov. Na zapadu Sicilije so naša torpedna letala zadela parnik srednje tonaže in neki rušilec ter ju tako poškodovala, da se njihova kasnejša potopitev smatra za gotova. V sidrišču Sirakuze so bile z dobrim uspehom bombardirane tamkaj zasidrane ladje. Letalski napad, ki so ga včeraj izvršile na Rim skupine ameriških štirimotornih letal, je povzročil hudo škodo pretežno na poslopjih v stanovanjskih okrajih; naši lovci so sestrelili 3 štirimotorna in 3 dvomotorna letala, protiletalske baterije pa so sestrelile 3 nadaljnja letala. Eskadre sovražnih večmotornih letal, ki so pokušale napad na neki kraj v Laziu, so izgubile v letalskih dvobojih z italijanskimi lovci dva letala.

15. avgusta. Na novih postojankah sicilske fronte se italijansko-nemške čete žilavo upirajo in vzdržujejo sovražni sunek. V letalskih borbah nad bojiščem so naši lovci proti številčno močnejši sovražni skupini sestrelili šest »Spitfirov«, medtem ko je nadaljnjih 5 letal uničilo nemško lovsko letalstvo. Oddelki italijanskih torpednih letal so zadeli v Palermem zalivu parnik srednje tonaže in na morju pred Bizerto nad 10 tisoč tonsko petrolejsko ladjo, ki je po zadetku zletela v zrak. Sovražna letala so preteklo noč metala bomba na Milan, pri čemer so bila porušena številna poslopja in povzročeni mnogi požari. Tri bombnike so sestrelile protiletalske baterije, enega pa nočni lovci. Pri odmetavanju zažigalnih bomb na kraje v pokrajini Catanzaro je sovražnik izgubil eno letalo. Dve naši letali se z operacij zadnjih dveh dni nista vrnili na oporišče. Pretekli teden so naše pomorske enote in motorni splavi v Mesinski ožini uničili 11 letal različnih tipov.

16. avgusta. Nemške čete so, oprte na Peloritansko gorovje, tudi včeraj z zavlačevalnimi manevri ovirale napredovanje sovražnikovih sil na področju Messinske ožine. Lovski oddelki 4. jate in 21. skupine so prestregli razne sovražne oddelke. V ponovnih spopadih so naši vrli letalci zbili 5 »Spitfirov« in 3 »Curtissov«. V smelih napadih na konvoje v zapadnem Sredozemlju so naša torpedna letala potopila 2 parnika po 12.000 ton, medtem ko je neki trgovski parnik srednje tonaže, zadet od torpeda, eksplodiral. V siciljskih vodah so bojna letala težko poškodovala 2 transporta s skupno 9000 tonami. Italijanska letala so obmetavala z bombami pristaniške naprave v Bizerti. Tri naša letala se niso vrnili na svoja oporišča. Včeraj ob zori so naše motorne torpedovke pod poveljstvom kapitana bojnega broda Francesca Minvelli je iz Livorna smelo napadle neko britansko ladijsko skupino pri rtu Spartiventu na Kalabriji ter potopile eno lahko križarko. Sovražni letalski napadi so bili izvršeni na Viterbo, na Novaro in nocojšnjo noč zopet na Milan. V ognju protiletalskega topništva je sovražnik izgubil 4 letala v Viterbu in 3 v Milanu, kjer je ugotovljena zelo huda škoda. Neki drugi bombnik se je zrušil v okolici Cagliarija, zadet od naših obrambnih baterij.

17. avgusta. Italijansko-nemške zaščitnice so včeraj trdo osporavale sovražniku prednje postojanke pred mestom Messina. V sirakuški luk so naši strmoglavni bombniki zažgali dve trgovski ladji; en parnik velike tonaže je težko zadelo neko naše torpedno letalo blizu tunijske obale. Sovražna letala so izvršila polete nad Turin in nad okoliško ozemlje Viterba in Foggie. Škoda in žrtve se ugotavljajo. V okolici Foggie so nemški lovci in dve protiletalski bateriji se-

Zenske osebje nadomešča na postaji v Anconi moške, ki so bili pozvani pod orožje

strelili 13 štirimotornikov. Nadaljnja tri letala je v Turinu uničilo naše obrambno topništvo ter naši nočni lovci. Osamljene akcije, ki jih je povzelo sovražno letalstvo v pokrajinah Lecce, Salerno in Reggio Calabria so povzročile lahke škode in nekoliko žrtev. Pet britanskih torpednih letal je strmoglavilo v morje ob brezuspešnih napadih na konvoje. Štiri so zadeli ladje spremstva, enega pa je zbil neki naš izvidnik.

General Ambrosio

O silovitih bitkah na vsej vzhodni fronti poročajo nemška uradna poročila:

14. avgusta: Težišče bojev na vzhodni fronti je bilo tudi včeraj še zmerom na področju južno-zapadno od Bjelgoroda. V sem in tja valovčih bitkah so utrpeli sovjetske čete zelo velike krvave izgube. Na kubanskem predmostju je sovražnik napadel samo s šibkejšimi silami. Na področju zapadno od Orla ter na fronti južno in južozapadno od Vjazme je sovražnik izvedel številne napade, ki so bili v hudih borbah zavrženi. Neznatni vdori so bili razčističeni ali zajezeni. Južno od Ladoškega jezera je sovražnik nadaljeval svoje napade s podporo močnih topniških in oklopnih oddelkov ter bojnih letalcev. Tudi ti napadi so se zrušili z velikimi krvavimi izgubami za sovražnika.

15. avgusta. Borbe na področju južozapadno od Bjelgoroda se nadaljujejo z nezmanjšano silovitostjo. Povsod, kjer so sovjetske čete napadle, so bile krvavo zavržene. Na posameznih mestih so naše čete prešle v protinapade in razbile prodirajoče napadalne oddelke sovražnika, podprte z močnimi letalskimi oddelki. Na bojnem področju zapadno od Orla in na fronti južno in južozapadno od Vjazme so se tudi včeraj izjalovili številni sovjetski sunki v hudih bojih in z visokimi izgubami sovražnika. Tudi južno od Ladoškega jezera so bili brezuspešni vsi včerajšnji napadi boljševikov.

16. avgusta. Na kubanskem mostišču in ob srednjem Doncu so se ponesrečili krajevni sovražni sunki. V odseku pri Bjelgorodu so bile sovjetske čete, ki so napadale vedno znova v zaporednih valovih, odbite iz bližine od nemških grenadirjev v ogorčeni borbi. Protinapadi oklopnih oddelkov vojske in SS so prodrli globoko v vrste sovražnih napadalnih skupin, izmed katerih jih je bilo več obkoljenih in uničenih. Medtem ko je zapadno od Orla sovjetska napadalna sila popustila, so sovjetske čete podvojile svoja prizadevanja, da bi s podporo oklopnih sil, protinemškega topništva in močnih oddelkov topništva prodrele pri Vjazmi, Bjeliju in južno od Ladoškega jezera. Tudi tukaj so se vsi napadi ponesrečili ob odločnem odporu naših pehotnih in oklopnih divizij.

17. avgusta: Na bojišču ob Miusu so bili odprti krajevni sovjetski napadi. Ob srednjem Doncu je sovražnik na področju Izjuma po močni topniški pripravi začel s pričakovanim napadom z močnimi pehotnimi in tankovskimi silami. Vsi boljševiški prodorni poskusi so bili onemogočeni. Sovražnik je imel velike človeške in stvarne izgube. Pri bojih na področju južozahadno od Bjelgoroda so izvedle sovjetske čete le krajevne napade, ki so bili vsi odbiti. Pri včeraj omenjenem nemškem protinapadu znašajo po dosedanjih poročilih sovražne izgube 4200 mrtvih, 1600 ujetih, 25 tankov, 110 topov, 112 možnarjev, mnogo drugega orožja in veliko količino vojnega gradiva. Dočim je sovražnik zahodno od Orla izvedel le manj uspešne napade, je nadaljeval z močnimi napadi južno in južozahodno od Vjazme, južozahodno od Bjelija in pri Ladoškem jezeru. Ti napadi so prav tako izpodleteli zaradi pogumne obrambe naših čet, ki so uničile skupno 283 sovražnih tankov. Nemško letalstvo je napadlo zbirališča in premike sovražnih čet ob srednjem Doncu ter južozahodno od Bjelgoroda in je uničilo devet transportnih vlakov.

DOMAČE NOVICE

* **Dr. Attilio de Cecco.** Nagle smrti je umrl Kr. tiskovni odposlanec pri Visokem komisariatu v Ljubljani g. dr. Attilio de Cecco. Ko je 11. t. m. proti poldnevni končaval svoje delo, ga je za mizo zadela srčna kap. Bil je iz odlične rodbine iz Kampanje, sin uglednega profesorja. Štel je komaj 32 let, toda kot visoko izobražen uradnik in kot človek širokih pogledov, je po vrsti dosegal odgovorna mesta. Pretekli terek popoldne je bil ob velikem spremstvu njegov pogreb na Zalah. Prepeljali so ga v rojstni kraj.

* **Smrt brata pisatelja Finžgarja.** Na Breznici na Gorenjskem je umrl 7. t. m. g. Janez Finžgar, brat našega pisatelja, člana Akademije znanosti in umetnosti g. F. S. Finžgarja. Zapustil je velik krog znancev in spoštovalcev. Bil je izrazit Gorenjec, krepak, plemenit, dobrosrčen in gospodaren, posebno vnet organizator gasilcev. Mnogo let je bil brezniški župan.

* **Zlato mašo je bral v nedeljo pri Sv. Jakobu v Ljubljani** častni kanonik prof. dr. Gregorij Pečjak. Štejejo ga med najbolj zaslužne slovenske duhovnike. Nad 30 let je poučeval pouk na ljubljanski gimnaziji in spisal je mnogo knjig. Njegova glavna zasluga je, da je preložil v slovenščino rimski »Obrednik«, po katerem se zdaj v našem jeziku opravljajo vsi verski obredi razen maše. Že okrog 20 let je predsednik znane Ljudske kuhinje, dolgo pa je bil tudi predsednik Katoliškega tiskovnega društva.

Nov slovenski grob v Srbiji. V Razboju v Srbiji je umrla Ana Dežmanova iz Lancovega pri Radovljici, stara 47 let. V Srbiji je ostalo pet njenih otrok. Očeta so izgubili še pred prihodom v Srbijo. Lahka ji bodi zemlja!

Kako je z letino na Dolenjskem? Iz Trebnjega poročajo, da se je žetev v vsej prostrani okolici dobro obnesla. Le malokje pa je bilo čuti pikapok, ker so že skoro povsod na delu mlatičnice in tudi mlini so na električni pogon. Zadnji čas so divjale nevihte z dežjem, tu in tam s točo, ki pa ni napravila prevelike škode. Po ovsišču se jejo kmetje repo in sploh pridno izkoriščajo lepo vreme. Le krompirjeva letina bo slabša, ker »črv« neusmiljeno ugonablja gomolje. Iz Novega mesta poročajo, da je pšenica lepo obrodila, kar velja tudi za druga žita, za krompir, fižol, buče in ostalo vinogradi obetajo dobro. V okolici Kostanjevice pa je letina le srednja. S sadjem ne bo n.č. izvzemši nekatera boljše jabolka. Po vinogradnih nagaja tu in tam peronospora, a da bi le toče ne bilo!

* **Velik požar v novomeški okolici.** V Bršljinu je nastal po nesrečnem naključju ogenj, ki je zajel gospodarski stavbi posestnikov Turka in Novaka. Pogorelo je precej ovsu, krme in drugih pridelkov. Turk ima nad 120.000 ir škode, Novak pa 60.000 lir. Gasilci so preprečili, da se ni ogenj še bolj razširil.

* **Po vremenu na dan Velikega šmarna** presojajo naši kmetje, kakšna bo letina. Vsekakor si za ta znameniti praznik želijo sončnega vremena, češ da je potem tudi jesen lepa in radodarna. Letos se je meščanom kakor deželanom izpolnila želja. Spet smo dobili krasne dni, ki po vročini le malo zaostajajo za prejšnjim tednom. Kmetje sicer pravijo, da z godom sv. Lovrenca (10. avgusta) že nastopa jesen, vendar letos o tem še ni sledu.

* **Ljubljanski obdelovalci zemlje** so letos delno bolj zadovoljni z letino kakor lani. Pridelkek zgodnjega krompirja jih sicer ni zadovoljil, ker je bilo mnogo gnilega in drobnega. Drugi glavni pridelek je fižol, ki je doslej skoraj povsod obrodil bolje kakor lani. Le suša zadnjega časa mu je škodovala. Nekaterim se fižol suši brez znanega vzroka. Zadovoljni so pridelovalci paradižnikov in kumar. Tudi zelje je precej lepo. Manj so zadovoljni pridelovalci karfižole, ki se dobro obnese samo izkušenim pridelovalcem. Paprika dobro uspeva v Ljubljani in je že začela zoreti.

* **Požar na Verdu in Sinji gorici.** Pretekli petek popoldne so se v Lenarčičevi tovarni lesne industrije na Verdu pri Vrhniki oglasile sirene. Ljudje, ki so bili ob lepem vremenu na njivah, so hiteli gasiti. Ognjeni zublji so že zajeli šestokenski kozolec Ceglarjeve družine. Kako je ogenj nastal, ni znano. Zgodilo se je to v času, ko Ceglarjevih ni bilo doma. Škoda presega 50.000 lir. Kozolec je zgorel do tal, z njim 5000 kg sena, nekaj vreč

DVE SOSEDI

Gospa Greta in gospa Marjeta sta se pričkali. »Veste gospa,« pravi Greta, »če bi bila jaz vaš soprog, bi vam dala četrt kile strihn'na v kavos.

»Jaz bi pa, če bi bili vi moja žena, to kavos slastjio izpil«, je dejala gospa Marjeta.

Sadjarji, mladina in tatvine sadja

Tatvina sadja je bila od nekaj predmet živahnih razprav vsakoletnih skupščin Sadjarskega in vrtnarskega društva že desetletja semkaj. Sprejeti so bili tudi sklepi in predlogi, naslovljeni na javnost, predvsem pa na oblasti; ostalo je žal vse pri starem in razmere se niso zboljšale. Glavni odbor SVD je tudi na svoji zadnji redni skupščini razpravljal o predmetnem vprašanju. Načelstvo je podvzelo primerne korake pri merodajnih činiteljih za ubažitev razmer. Storjeno je bilo ono, kar se v danih prilikah da storiti. Pritožbe lastnikov sadovnjakov so pa kljub temu na dnevnem redu.

Zares, to razvado si naša javnost tolmači po svoje. Večini se celo zdi, da je to početje v zvezi z razposajenostjo mladine in da se s tem ne dela bogve kakšne škode posestnikom sadovnjakov. Sploh smatrajo to za nekaj manj važnega, čeravno v svoji notranjosti tega početja ne odobravajo. Kako naj se potem v takih razmerah zahteva od 12 do 16 let starih fantičev, da ne bi počeli teh dejanj? Pomanjkljiva je pa tudi njih domača vzgoja, pa tudi v šoli morda ne slišijo dovolj svarilnih nauk, da naj ne delajo škode.

V imenu tisočerih lastnikov sadovnjakov, članov SVD v Ljubljani in v zaščito njihovih koristi prosimo, da podvzamejo lokalne oblasti (občine) primerne korake v svrhu preprečitve te grede

ajde in orodja. Lenarčičevi delavci so rešili vozove in stroje. — V Sinji gorici pa so otroci zažgali ogenj pod Butolenovim kozolcem. Tu se je ogenj razširil tudi na gospodarsko poslopje in ga upepelil. Škoda je velika, ker je zgorelo vse žito v vrečah, seno in gospodarsko orodje.

* **Luna je mrknila** v nedeljo zvečer in je bila do devetih desetih zasenčena od Zemlje. Skoraj do konca mrka smo lahko opazovali zanimivo nebesno igro. Zlasti lepo je bilo mrk opazovati po devetih zvečer.

* **Smrtna žrtev silnega neurja.** Pretekli četrtek, tik pred poldnem, je Ljubljano obiskalo neurje. Kakih 10 minut se je vsipala toča, ki je neusmiljeno klestila drevje in sočivje ter zblila ajdo, vihar je pa prevrnil in poškodoval mnogo drevja. Neurje se je vleklo od Rožnika čez Ljubljano, proti Mostam, Vevčam, Fužinam, Bizoviku in Dobrunjam. Vsa sreča, da je toča klestila le dobrih deset minut. Še tako je škoda zelo občutna. Neurje je zahtevalo tudi smrtno žrtev. Uslužbenec Visokega komisarijata, 30-letni štefan Družina je hotel pri evangelijski cerkvi v Ljubljani prekoračiti cesto. Zelo nizko je držal dežnik, da se je branjil proti vetru in toči. Zaletel se je v drveči tramvaj, ki ga je podril in ubil.

* **K sprejemnemu izpitu na novomeški gimnaziji** se je letos priglasilo 150 dečkov in deklic. Tako visokega števila prijavitelcev še ni bilo na tem zavodu. Sprejemni izpit pa je opravilo le nekaj nad polovico prijaviteljih, ostali pridejo na vrsto jeseni. Vse kaže, da bodo imeli letos na novomeški gimnaziji kar štiri oddelke prvega razreda. Dolenjci hočejo izobrazbe!

* **O sadjarstvu na Spodnjem štajerskem** poročajo, da je najbolj razvito v celjskem okraju. V vsem tem okraju je 122 milijonov sadnih dreves. Imajo 34 sadjarskih društev, ki štejejo okrog 6600 članov.

* **Žrtev partizanov** je postal na progji pri Mirni France Ma j c e n, upokojeni višji kontrolor iz Ljubljane. Zapustil je vdovo, sina in hčerko. Pokopali so ga v ponedeljek pri Sv. Križu v Ljubljani. Družini naše sožalje!

* **Smrtna nesreča na izletu.** Tovarniški delavec Jože Mohorič iz Jesenic je napravil s kolesom izlet skozi Moravško dolino v Zagorje. Dva kilometra pred Moravčami se je na ovinku zaletel v gaber in obležal z razbito lobanjo. Prepeljan je bil na Jesenice, kjer je zapustil vdovo.

V **Kostanjevici** se je poslovil kaplan Franc Selškar, ki je odšel v Tomišelj za kurata. Služboval je tu mesec dni manj kakor 7 let. Na njegovo mesto je bil imenovan novomaški France Lokar iz Višnje gore. — Na mesto umrlega sodnega predstojnika dr. Franca Lozarja je postavljen dr. France Slabč.

* **Že dve leti ni reka Krka** prestopila bregov, kakor je to bilo prej skoraj vsako leto v navadi. Vsi se spominjamo številnih poplav, ki so pogostokrat zaille najstarejše mestece na Dolenjskem. Povzročale so mnogo skrbi in škode, toda so imele tudi svojo dobro stran. Odkar je sklenjeno, da bo izvršena regulacija, je Krka že dve leti povsem skromna. Ker ni povodnji, so se zaredile številne poljske miši, ki napravljajo veliko škodo.

* **Vodovodna dela v Malih Ligojnih** bodo v kratkem končana. Velike Ligojne so imele vodovod že pred vojno, zdaj pa ga bodo dobile še Male Ligojne, ki so se za vodovod dolgo potegovali. Dela vodi vodovodni oddelek Visokega ko-

misariata, domačini pa so prispevali lep delež za napredek svoje vasi. Za razširjenje vodovodnega omrežja so porabili okoli 400 metrov cevi.

* **Ne jejte nezrelega sadja!** Na trg prihaja dosti sadja, ki že na zunaj kaže, da ni dosti zrelo, vsaj ne toliko, da bi bilo užitno surovo. Toda gospodinje planejo tudi po takem sadju ter ga dajo otrokom, kar ima za posledico, da se pojavijo lažji ali težji primeri črevesnih katjev. Po dosedaj veljavnih odredbah prodaja nezrelega sadja sicer ni prepovedana, pač pa mora trgovec imeti vedno označeno, da je to sadje samo za vkuhanje. Prodajalec ali prgačalka, ki bi prodajala nezrelo sadje in ne bi imela take vidne oznake, bo seveda kaznovana. Skrb staršev pa je, da takega sadja ne kupujejo ter ga ne pojedjo surovega, posebno za pa ne smejo dati otrokom, če jim hočejo obvarovati zdravje. V sedanjih časih oslabiljena odpornost odraslih, zlasti pa tudi otrok je vzrok, da ima surovo nezrelo sadje lahko prav težke posledice za zdravje. Zato pa moramo počakati in potrpeti na dosti zrelo sadje, premalo zrelo sadje pa porabimo za vkuhanje. Če sadje kuhamo, ga lahko porabimo takoj, še več nam bo pa zalego pozimi.

Načelstvo SVD v Ljubljani.

misariata, domačini pa so prispevali lep delež za napredek svoje vasi. Za razširjenje vodovodnega omrežja so porabili okoli 400 metrov cevi.

* **VELIKE POVEČANE FOTOGRAFIJE** po vsaki sliki izdeluje leno in solidno foto BEM, LJUBLJANA, Wolfova 6.

Nagrade za babiško pomoč

Z 9. julijem je stopil v veljavo dogovor med Sindikatom babic in Zavodom za socialno zavarovanje v Ljubljani, po katerem znašajo nagrade za babiško pomoč zavarovankam ZSZ:

a) pomoč pri porodu, všteti obiske med nosečnostjo in otroško posteljo ter pomoč zdravniku:
za nameščence lir 210.—
za delavce lir 105.—

b) priprava, babiška pomoč ali pomoč zdravniku pri ginekološki oziroma odpravni operaciji:
za nameščence lir 70.—
za delavce lir 68.40

Te nagrade so enake za mestne in podeželske občine in se prav tako ne razlikujejo glede na število otrok porodnice.

Odškodnina za porod vsebuje: najmanj en obisk med nosečnostjo, pomoč pri porodu ter najmanj 9 obiskov med otroško posteljo, ki se v normalnih primerih porazdele na 9 zaporednih dni. Babica je poleg tega dolžna izvršiti dva meseca po porodu kontrolni obisk. Odškodnina za pomoč pri splavu vsebuje vse s tem zvezane storitve.

Babice ne smejo ničesar zaračunati poleg tako določene nagrade. Prav tako ne smejo delati razlike med delavci in nameščenci. Za nameščence je smatratl osebe, ki so zavarovane pri Pokojniskem zavodu, ali so izvzete iz tega zavarovanja po § 3. zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev. V tem oziru je merodajno enako načelo kakor za družinske doklade.

Dogovor velja za vse zavarovanke ali svojke zavarovancev, ki so v primeru bolezni upravičene do zavarovalnih dajatev. To pa ne glede na morebitno pomanjkanje članstva za dosego porodniških dajatev.

Prej omenjeni cenik velja tudi za zavarovanke bolniške blagajne TBPD in »Merkurja«.

Don Quida:

Žrtvovanje za ljubezen

I.

Malo ljudi je še, ki bi se spominjali imena Deadly Dash — (izgovori: Didli Dêš) — čeprav je poteklo komaj nekaj desetletij, ko je bil še prav dobro znan v angleški vojski. Ime je sicer zvenelo nekam zlobno, imelo pa je privlačno silo na vse, med drugimi tudi name, ki sem bil takrat še mlečnozob mladenič in sem služil pri dragoncih, med katerimi je dobil tudi Deadly Dash svoje ime in sloves.

V tem imenu je bila izražena njegova mirnost pri dvobojih, v katerih se je obnašal, kakor bi se igral. Svojemu nasprotniku je z neverjetno ravnodušnostjo prestrelil na poljubnem mestu glavo ali srce.

Deadly Dash je bil med vsemi častniki najbolj dovtipen, najelegantnejši, in je imel največ dolga. Povsod so ga imeli radi, v vojašnici, v igralnici in v družbi. S svojo nedosegljivo dovtipnostjo je bil v stanu zabavati celo omizje, seveda, če je bil dobro razpoložen. V nasprotnem primeru pa se je lahko zgodilo, da je dobil ta ali oni že naslednje jutro kroglo v srce. In z isto ravnodušnostjo, s kakršno mu je prejšnji večer ponudil najboljšo havano, mu je napravil za konec lepo posmrtno opazko.

Jaz za svojo osebo sem videl v možu, ki so ga imenovali Deadly Dash, grofa Monte Christa, Mefista in kralja Murata združene v eni osebi. Večkrat sem začuden gledal nežnega moža, lepega, skoraj ženskega obraza, finega obnašanja, s srebrno donečim glasom.

Kar se tiče njegovih ljubezenskih zadev, jih je bilo brez števila. In pil je več kakor drugi. Deadly Dash je bil v ostalem najljubeznivejši človek.

»Ali mi verjamete,« mi je dejal nekega dne v kladnici kluba nek častnik, »da se ta mož kaže bolj črnega kakor je v resnici? Prisegam to, čeprav velja moja trditev samo do onega dne —«

»Do katerega dne?«

»Do onega dne, ko je ustrelil mojega brata Charlija v gozdu Chantillyju zgoj zavoljo neke igralke. Charlie je bil dober dečko. Od takrat, kakor veste, še nisem spregovoril besedice z Deadly Dashom. Toda ne vem, če je to prav. Deadly Dash vari najboljši punč v Evropi in če vam on razklada izgled, ki jih ima ta ali oni konj pri dirki, lahko prišete, da bo vse tako. Toda on je ustrelil Charlija —«

Čez nekaj časa je pristavil: Ubogajte moj navet in ne hodite preblizu Deadlyju Dashu, kajti on je mačka z lepo dlako — nekega dne vam pokaže kremplje, ki vas ugonobe.«

To sem vedel že dolgo časa. Bil je vendar večen odmev, ki sem ga čul od vseh strani: o zvitem možu, ki je spretno nastavljal mreže, iz katerih se je znal še spretneje izviti, o lepoticah, ki jih je omamili in potem pahnil v pogubo, o zakonskih možeh, ki so ga povabili na lov na fazane, a so ga drugi dan zasačili v tujem revirju kot divjega lovca, o gotovih damah, katerih skriti pošteni sijaj je z istim jezikom brezobzirno uničil, s katerim je nekoč prosil milosti. Skratka, masikdo se je temu čudaku moral zahvaliti za svojo pogubo na ta ali oni način.

Toda slednjič je nastopila katastrofa. Deadly Dash je umrtil nekega človeka preveč. Ubil je v gozdu Vincennesu pri Parizu ruskega kneza zaradi male, brezpomembne pevke iz kavarne »Alzacar«, v katero sta se oba naenkrat zaljubila. Odlični svet je bil sicer razburjen, ne zaradi dejanja, ampak zaradi predrznosti navadnega častnika, ki si drzne usmrtiti člana najvišje družbe.

S tem si je Deadly Dash zagotovil svoj padec, ki ga je bil vsekakor zaslužil. Nekega dne je odšel in med njim in drugim je ostalo globoko brezno. Čim je zapustil službo in deželo, je izgubil iz spomina onih, ki so ga poznali. Nihče ni objokoval njegova odhoda, le mnogi so dihali lažje. Bilo jih je res mnogo, ki so se imeli ravno njemu zahvaliti za nesrečo.

II.

Preteklo je kakih osem let, odkar se ime Deadly Dash ni več imenovalo med oficirji. Tedaj sem porabil svoj šestmesečni dopust, da sem se podal v Združene države severnoameriške, kjer je divjala takrat državljanska vojna. Bilo je kmalu po vpadu generala Leeja in po bitki pri Gettysburgu, ko sem odšel naravnost v osrčje Virginije, da sem bil kolikor mogoče sredi dogodkov.

Brez spremstva — razen enega konja in dveh samokresov — sem krenil na pot.

Dospel sem v Virginijo ter zašel v tamošnjih gozdovih. Vsenaokrog so me obdajali gozdna te-

ma, trava in mah, le z veliko silo sem ril naprej. Tu in tam so trohnela trupla mož, ki so padli v vojni.

Naletel sem na kakih dvajset okostij nepokopanih vajakov. Razni ptiči so trgali zadnje kosce mesa z oglodanih trupel. Gozd je bil razhoben in sledovi so mi bili edini kažipot skozi puščobo.

Milje in milje sem tako jezdil. Največja osamljenost me je obdajala. Nobenega upanja nisem imel več, da me sledovi še pripeljejo med ljudi.

Naenkrat pa zaslišim pokanje pušk, med katerim sem jasno čul tako znani mi pok muškete. Skoraj da sem se tega razvesell.

Moj konj, ki je bil navajen na smodnikov pok, je pričel napenjati ušesa in je zadržal korak. Čim dalje sem jezdil, tem razločneje sem čul streljanje; duh po smodniku mi je vedno razločneje udarjal v nos. Naposled sem skozi gosto grmovje prijezdil na prosto.

En sam pogled in že sem pregledal položaj. Oddelek severnoameriških vajakov, kakih 400 po številu, se je bojeval obkoljen od treh divizij sovražnikov. Razmerje je bilo ena proti pet. Severnoameriški so se bojevali z občudovanja vredno hrabrostjo.

Oblaki prahu in smodnikovega dima so zakrivali bojišče. Toda vseeno so se videle gole sable, glave konj, ki so se grizli med seboj, zdaj pa zdaj se je pokazal tudi kak jezdec, ki je sedel kakor kip nepremično v sedlu in si s krvavo sablo krčil pot.

Ne bi bil mož niti vojak, če bi ta prizor samo gledal, ne da bi se ga tudi udeležil. V hitrem galopu sem zdirjal preko ravnice, se zagnal v najhujši metež in se pridružil šibkejšim.

Opazil sem moža, ki je sedel mogočno na svojem konju, v eni roki zastavo, golo sabljo v drugi. Takoj sem bil ob njegovi strani.

Kako je plapolala njegova zastava! Peščico svojih ljudi je zbral skupaj, čeprav je bilo sedlo za sedlom prazno. Sedeč kakor kip na svoji živali je sekal okoli sebe kakor Titan. Kroglo so mu brnele okoli glave. Koplja sabel in bajonetov mu je bila nastavljena na prsi. — Kljub temu je ostal mrzel kakor led svetega Lavrencija in sovražnik za sovražnikom je padal pod kopiti njegovega šarca. Bilo je nekaj skrivnostnega, bojevati se na njegovi strani. Duh krvi mi je stopil v glavo, kakor staro vino.

Toda število naših se je zmanjšalo na 200. Potegnili sem enemu izmed mrtvecev sablo iz rok ter tudi storil svoje. Nisem mislil, da bom prišel kedaj živ iz tega boja, toda rečem, da je bil to najlepši dan mojega življenja.

Njegovi ljudje so se držali tesno okoli njega, trdno odločeni, pasti do zadnjega moža in če bi jih tudi s poveljnikom vred razsekali na kosce. Še enkrat se je ozrl vprašujoče nanje. Stisnil je ustnice in njegovo oko je dobilo čuden sijaj. »Nanje in skozi!« je zaklical jasno.

Povelje se je sicer zdelo neizvršljivo, toda ljudje so s slepim zaupanjem sledili poveljniku.

Za trenutek so se v tem boju na življenje in smrt, obkroženi od toče krogel, ustavili. Nato se je čulo glasno povelje, in mala peščica se je vrgla na sovražno množico.

Prva vrsta je klonila pod težo napada. Z nepopeljivo močjo smo se kakor klin zapeli v vrste unijskih čet, ki so se v lepem redu razdvojile na obe strani in s tem napravile past z jeklenimi zobmi, kačera se bo zdaj zdaj vrgla na nas in nas zdrobila. Toda sreča nam je bila m'la.

Ta živi zid, ki so ga tvorili ljudje in njih orožje, je bil naenkrat prebit in z nek' m divjim, virginjskim zmagovalnim krikom, ki mi zveni še danes po ušesih, smo vdrli na vseh prostih straneh ravnice z bojšča.

Jaz sem izšel iz tega boja le z neznatno rano na rami.

Še nekaj minut in sence velikega gozda so nas vzele v svoje varstvo. Že smo mislili, da smo rešeni — toda ta trenutek nam ni bil več usojen.

Naenkrat se je pojavil nasproti močen oddelek sovražnikov, kakih 2000, a nas je bilo samo 200!

Boj ni trajal dolgo, a bil je boj na življenje in smrt. Naš poveljnik je vihtel svojo sablo ter z njo čudovito podiral sovražnike. Naenkrat sem začutil bolečino in sem se onesvestil.

III.

Ko sem se prebudil, sem ležal v malem, štirioglatem smrdečem prostoru. Imel sem občutek, da sem mrtev in da ležim v naši rodinski grobnici. Ko sem se malo ozrl okoli, sem zapazil poleg sebe meni znan obraz. Bil je bradat in od sonca ožgan. Videti je bil zgodaj postaran, bil je

pokrit s prahom in strjeno krvjo, saj nihče ni imel toliko usmiljenja, da bi nam obvezal rane. Poteze na obrazu so bile trdnejše in resnejše kakor one, ki sem jih nekoč poznal, toda tudi ponosnejše in plemenitejše. Bil je poveljnik severnoameriških, ki je zrl ven na zahajajoče sonce. Naposled sem se premaknil in ozrl se je name. Očividno me je imel za mrtvega in bil je začuden, ko me je videl živega. Ko so se najine oči srečale, sem ga spoznal. Bil je — Deadly Dash.

Izrekel sem to ime s tihim glasom. Stresel se je pri tem. Anglija je ležala tako daleč za njim! Opazil sem, kako mu je stopila kri v glavo in njegovo oko se je zasvetilo, nato pa je skočil pokonci in me gledal z dobrim, veselim pogledom, ki ga je vedno imel za mene. Njegov pozdrav je bil gorak in prisrčen. Videla sva se spet in opazil sem, kaj je postalo iz moža, ki ga je Anglija izgnala kot hudodelca in v katerem je tujina odkrila junaka.

Povedal je, da se od početka vojne bojuje na strani severnoameriških. Toda opazil sem, da nosi v srcu tiho boi, kateri se ne more ustavljati.

Istočasno sem opazil, da se Deadly Dash, medtem ko sedi poleg mene, ozira na lepega, orjaškega Virginca, ki je pokrit s prahom in krvjo ter leži s prestreljeno levo ramo na kupu slame v drugem kotu. Ustnice moža so bile pod košatimi brki stisnjene in nekaj težkega je bilo v njegovem pogledu. Drugi ujetniki so bili navadni ljudje, toda vsi so se obnašali kot junaki. Vsa moja radovednost se je osredotočila na Virginca in vprašal sem Deadly Dasha za njegovo ime:

»Stuart Lane,« mi je odgovoril ter umolknil.

»Eden izmed vaših častnikov?« sem vprašal.

»In kako nesrečen je videti, čeprav je preponosen, da bi tožil.«

»On misli na svojo — na svojo mlado ženo, s katero se je pred tremi tedni poročil,« je odgovoril Deadly Dash.

Besede so zvenele zelo preprosto, toda vseeno sem opazil neko jezo v njih.

Grobni molk je zavladal v malem prostoru. Minute so minevale počasi, tem počasneje, čim bolj se je dan nagibal svojemu koncu. Pozorno sem zasledoval korakanje straž pred našo ječo.

Farma, na kateri smo se nahajali, je bila glavni stan južnoameriške divizije, ki nas je v onem gozdu premagala.

Pred nami je ležala temna negotovost. Izgled na zapor ali v najboljšem primeru izmenjava.

Deadly Dash, junak, ki se ni bal vraga, je zrl mirno ven na zahajajoče sonce, ter se tu in tam okrenil proti Stuartu Laneu. Virginec je ležal še vedno nepremično, še vedno z onim tožnim pogledom. Gotovo je mislil na svojo lepo ženo, katero je ljubil in jo je moral tako hitro zapustiti. Mislil je na njeno ponosno lepoto, na njeno ljubezen, na ustnice, katerih ne bo nikdar več poljuboval, na njeno mlado življenje, ki bo za vedno uničeno.

Naenkrat je kriknil Deadly Dash: »Kako revni smo videti! Mali Dickey bi bil vesel, ko bi nas mogel nasiljkati.«

Spomnil sem se malega slikarja Dikeya, ki je bil najin najboljši prijatelj. Vedno smo tičali skupaj Deadly Dash, on in jaz.

Naenkrat so se odprla vrata in vstopilo je več častnikov. Zvedel sem šele kasneje, da je bil to južnoameriški general s svojim štabom. Opazil sem pa takoj, da je od tega moža odvisna naša usoda.

Deadly Dash in Stuart Lane sta vstala in s ponosnim pogledom sta zrla na zmagovalce. V njihovih rokah je ležalo njuno življenje. Vsaka sled bolečine je izginila z njihovih obrazov. Bila sta videti kakor plemenita jelena, ki s prahom in krvjo pokrta pričakujeta smrtnega udarca.

Obsodba je bila kmalu izrečena. Sedem izmed nas bo poslanih v zamenjavo, deset v zapor, trije pa bodo ob zori ustreljeni. Zreb naj na mestu odloči o življenju in smrti.

IV.

Niti besedica ni prišla preko ustnic Virgincev in na obrazu njihovega voditelja se ni izpremenila nobena poteza. Nepremično, a tiho, resno dostojanstvenostjo so poslušali ujetniki obsodbo, da je njih življenje odvisno od igre.

General s svojim štabom je ostal, da je osebno prisostvoval izidu tega novega harada. Igra za življenje je bila izprememba na tej dolgočasni farmi.

Dvajset papirnatih trakov, na katerih so bile napisane besede »Izmenjava«, »Smrt« in »Ječa«, so zvrili skupaj ter jih položili v kotliček. Nato je moral vsak izmed ujetih mož potegniti srečko. Jaz, angleški častnik, sem bil izvzet, čeprav sem proti temu protestiral.

Kakor dolgo bom živel, bom pomnil grozote te noči. Srečkanje se je pričelo. Nobeden izmed ujetih ni bil slab, nihče ni zatrepal niti za trenutek. Vsak, tudi najslabši, je pristopil s mirno,

trdnim korakom, nihče se ni obotavljal potegniti usodepolno srečko.

Deadly Dash je bil prvi poklican. Nobena senca ni legla na njegovo čelo, njegov obraz je izražal ono brezskrbnost, ki mu je vedno ležala v obrazu. Odprl je srečko, na kateri je stala beseda: »Izmenjava«, — zagotovila mu je življenje in prostost. Za trenutek so se zasvetile njegove oči v upanju in zmagoslavju, toda že naslednji trenutek je ugasnil njih sijaj.

Naslednjim trem možem je prinesla srečka »Zapor«. Peti je bil poklican Stuart Lane.

S ponosnim, trdnim korakom in visoko dvignjeno glavo je pristopil. Njegova roka se ni tresla, ko je potegnil srečko.

Kakor strel iz puške se je glasila skozi noč, glasno in razločno beseda: »Smrt«.

Virginiec je lahko sklonil glavo, kakor da se strinja z obsodbo.

Deadly Dash se je za trenutek ozrl nanj. Zadolvoljnost, neusmiljen smehljaj je bil v tem pogledu, toda vse skupaj je trajalo res en sam trenutek. Nato je sklonil glavo in temna senca je legla na njegov obraz. Jaz vem, da je bila to senca strašnega notranjega boja. Boril se je z vročo željo videti tega moža uničenega in mrtvega v lastni krvi.

Virginiec je obstal nem. Še ta noč — in končano bo njegovo mlado, upapolno življenje z vsemi njegovimi željami, z njegovo mlado ljubeznijo, ki je šele v prvem razcvetu. Vse, vse bo m'nilo. Toda bil je mož in vojak in nobena poteza ni izdala notranjega boja.

Strašno srečanje se je vršilo dalje. Samo Deadly Dash je stal tu miren, zatopljen v svoje misli.

Tri na smrt obsojene so ločili od nas in jih odvedli v drug prostor. Ko so straže hotele odpeljati Stuarta Lanea, je ta pomignil Deadlyju Dashu in ta je pristopil k njemu. Ponudil mu je roko, ter dejal tiho:

»Midva sva bila doslej tekmeča, a zdaj morava biti prijatelja. Nekoč ste jo ljubili in ji boste zavoljo tega prizanesljivo sporočili vest o moji smrti. Dobro veste, kaj se pravi ločiti se od nje brez slovesa!«

Stuartove ustnice so pobledle kakor marmor. Straža je potegnila Stuarta s seboj in Deadly Dash mu ni odgovoril niti besedice. Nato pa se je obrnil h generalu in dejal skoraj proseče:

»Rad bi govoril z vami med štirimi očmi.«

General se je začudeno ozrl na moža. Ta pa je smehljaje nadaljeval:

»Neoboroženega se menda ne boste ball?«

Prešla je dolga ura. Mene so med tem prenesli v drug prostor in mi obvezali rano. Dolgo sem ležal zatopljen v svoje misli, ko naenkrat vstopi Deadly Dash.

V.

Tiho se je vsedel poleg mene. Ali misli na Virginca, katerega življenje bo kmalu ugasnilo? Ali misli na ženo, katero mu je on prevzel? Na ženo, ki ne bo nikoli njegova, čeprav bo rasla trava na grobu njegovega tekmeča?

»Ali ljubite to ženo res tako strastno?« sem ga slednjič zaupno vprašal.

Njegovo oko se je zasvetilo.

»Da, ljubim jo — ljubim jo bolj kakor vse žene na Angleškem. Mislim, da se tako ljubi le enkrat v življenju!«

»In ona?«

»Ona misli le — nanj!«

Njegov glas je lahko vztrepetal.

»Ali je v resnici tako lepa, da vas je omrežila?«

»Da, ona je zelo lepa,« je odgovoril prepričevalno.

Te počasi izgovorjene besede so mi legle kakor težka roka na ustnice. Vse je pozabil, samo nje ne. V tihi noči sem opazil gib njegovih ustnic, ki so poltito šepetale:

»Moja edina, zdaj končno boš spoznala, kako zelo sem te ljubil!«

Oba sva umolknila. Ure in ure je sedel pri meni, dokler ni napočilo jutro. Lahno je vztrepetal pri pogledu na zarjo in tudi meni je postalo tesno, saj to je bil vendar znak smrti za one tri hrabre može.

Deadly Dash se je sklonil čezme in zrl name z prisrčnim pogledom.

»Odi mi moram, stari mladenič,« je rekel smehljaje. »General me pričakuje. Zdravstvujte!«

Objel me je. Še trenutek je zrl v mene, nato se je okrenil ter odšel v mlado jutro.

Dolgo sem zrl za njim. Med tem je vzšlo sonce in moje misli so se povrnille k onim, ki jih je čakala smrt.

Nekaj časa je ostalo vse tiho. Nato pa se je začel glas trombe in koraki malega oddelka vojakov. Srce mi je nehaleto bilo — čutil sem, da so mi ustnice suhe kakor pergament. Vedel sem, kam korakajo vojaki. Dvignil sem se ter obstal med vrati, ki jih je stražil vojak.

Pred seboj sem videl oddelk vojakov in za njimi tri prazne krste. Trije možje so stali pred njimi. Dva sta bila Virginca in tretji — ni bil Stuart Lane.

Z glasnim krikom sem planil naprej, toda straža me je zadržala.

Deadly Dash je stal na mestu Stuarta Lanea. Čul me je. Ozrl se je name smehljaje. Njegov

obraz je bil miren in v njem se je zrcalila prva jutranja luč.

Straža me je držala kakor v kleščah — čutil sem, da mi gori zemlja pod nogami — jezero krvi sem videl pred seboj. Jasnó je vzhajalo sonce in stal sem tam ter moral biti priča — brez pomoči, brez vse moči...

Začul sem tisto grozno povejje: »Pozor! Ogenj!« Dolga vrsta pušk se je sprožila in zrak je presunil jek. Ko se je dim polegel, so ležali vsi trije na tleh.

Obupno sem se iztrgal stražniku ter odhlet proti mestu, kjer je ležal — on. Krogla mu je prebila prsi, toda še je dihal. Oči je imel odprte in v njih sem videl zadnji pozdrav. Še enkrat mu je zalgal smehljaj okoli ustnic.

»Ona bo vedela, kako sem jo ljubil. Recite ji, da sem umrl zanjo!« je rekel tiho in njegovo oko je zadnjikrat željno iskalo žarkov vzhajajočega sonca.

Duša se je ločila od telesa. Na njegovih ustnicah pa je ostal smehljaj. Kakor obsojenec sem stal ob odprtem grobu, ki so ga izkopali, še ko je bil živ.

Pozneje sem zvedel, da so ga na njegovo željo zamenjali s Stuartom Laneom. Tega so še prejšnji večer odposlali v zamenjavo in niti slutiti ni, da so prvi jutranji strel prinesli smrt njegovemu tekmeču.

Tako je končal mož, ki smo ga imenovali Deadly Dash. Sence virginjskih gozdov obdajajo njegov neznan grob. Bil je izobčenec in njegova dela vpiljejo po maščevanju. In vendar — če pomislim na grob tam doli na jugu, na katerem raste dolga trava ter pihlja veter, in ob katerem ne obstane nikdar človeška noga, kvečjemu noga kaknega plašnega jelena — tedaj mi vstajajo misli, ali ni bilo nekaj na njem, kar se lahko pripeti tudi najboljšemu izmed nas.

Misli

Zena naj iz moža naredi kar hoče, le žene naj iz moža ne naredi.

Oblika je to, kar je drugim prijetno.

Poročni prstan je najdražji dragulj, ker damo zanj samega sebe.

So ljudje, ki se sončijo v senci drugih.

Od pečnega goloba, ki je komu v usta prilete, si je že marsikdo želodec pokvaril.

Zena je lahko brez moža, a ne brez ljubezni. Mož je lahko brez ljubezni, a ne brez žene.

Od cepitve koz ostanejo brazgotine na roki, od prve ljubezni pa v srcu.

Značaj, ki ga mnogi prikazujejo je navadno tak, kakršnega bi radi imeli.

Švet je podoben noči; v višino moramo gledati, ako hočemo razumeti njeno lenoto.

× Temperatura v stratosferi. Zvezdoslovec prof. dr. Fred Whittle, ki deluje na znani harwardski univerzi, v severnoameriški državi Massachusetts, je v predavanju izjavil, da so dale svetlobne poti meteorjev znanosti dokaz, da sta v stratosferi dve zračni plasti s strašno vročino. Učenjaki so ugotovili, da znaša temperatura v višini okrog 60 km nad zemljo približno 100° C, dočim znaša v višini 110 km še vedno 20°, torej običajna toplota sob, v katerih živimo. Hitrost meteorjev so merili na harwardski univerzi skozi dve leti. Pri tem so tudi ugotovili temperaturo v stratosferi. Večina laikov pa tudi mnogi učenjaki so si zamislili doslej stratosfero kot zelo hladno in navzgor vedno redkejšo zračno plast nad tako zvano troposfero, ki je visoka približno 10 km, in ki zelo vpliva na naše podnebje. Merjenja s pomočjo balonov so potrdila to domnevo in pokazala, da pada temperatura na meji stratosfere na 55° C. Nato je prof. Whittle z merjenjem hitrosti približno 19 različnih meteorjev ugotovil, da se začneja v višini okrog 32 km toplota dokler ne doseže 100°. Gre pa samo za zelo tenko plast vročine, kajti navzgor zopet temperatura naglo pada in v višini 80 km znaša že -90° C. Potem se zopet polagoma dvigne in doseže v višini 100 km zopet 20° C. Vzroki tega zanimivega pojava še niso znani.

Lovre Kovač:

Prava sled

Iz neke hiše je v jutranjem somraku stopil človek. Videl si, da se mu zelo muči. Izginil je za oglom.

Uro nato je telefoniral hišnik te hiše na policijo:

»Prosim, naj pride brž komisija. Zgodil se je umor. Nekdo je zlezal najbrže skozi okno v stanovanje gospoda Todija in ga ubil!«

»Tako pridemo,« je odvrnil resen glas na drugem koncu.

Čez nekoliko minut je že obstal policijski avtomobil pred vrati. Izstopili so trije uradniki, zdravnik in dva stražnika. Na pragu hiše je stal razburjeni hišnik, ki jih je povedel v prvo nadstropje.

Zgoraj se je komisiji nudil strašen prizor. Zastaven mož je ležal v krvi na tleh s preklano glavo, iz katere so sili možgani na dan. Vse je bilo v neredu. Odprte omare in predali so kazali, da je morilec iskal dragocenosti. Predal pisalne mize, v katerem je — po hišnikovi izjavi — imel gospod Todij spravljen denar in hranilno knjižico, je bil brez ključavnic: morilec jo je odtrgal.

»Gospod hišnik,« se je obrnil prvi uradnik, »ali bi nam povedali na kratko, kar veste o

umorjencu in vam znanih razmerah ter o dogodkih te noči?«

Hišnik, še vedno stoječ pred vrati, je stopil v sobo in z nekako plahim glasom začel:

»Gospod Todij me je vzel v službo pred letom, ko si je kupil to hišico, da bi ne bil čisto sam. Bil je samec, precej odljuđen. Prej je bil lastnik zlatarske delavnice, ki mu je nosila toliko dobička, da se je lahko umaknil v zasebno življenje. Bil je večinoma doma, le včasih je šel na kako zabavo.«

»Je imel kakega sovražnika?« ga je vprašal zdravnik.

»Kolikor vem, ne!« je odvrnil hišnik in povsili oči.

»Ali ste to noč čul kak ropot, kajti umor se ni mogel izvršiti čisto mirno?«

»Ne, nič nisem zaslišal!«

»Hvala, lahko greste,« je odvrnil mož postave in pogledal hišnika s predirjivimi očmi. Ta je zardel in naglo zapustil sobo.

Po hišnikovem odhodu so policisti sklonjeni iskali po tleh, stenah in pohištvu. Zaman. Nikjer nobenega prstnega odtisa. Previdni ropar je opravil svoj gnusni posel z rokavicami.

V zadregi so se zdravnik in redarji spogledali.

»Vraga! Ko bi nam le najmanjša stvarca izdala kak izhod iz zagate!«, je godrnjal zdravnik.

»Niti sekire ni, s katero je brez dvoma bila zadana rana na temenu!«

Znova so se zatopili v iskanje. Preobračali

so blazine, perilo in vso navliako, ki je ležala raztresena in razmetana na tleh. Nenadoma je vzkliknil eden izmed redarjev, ki je ravno dvignil sveženj spisov s tal:

»Poglejte! Na tleh je krvavi odtis gumijaste pete.«

Vsi so pristopili. Res se je kazal na tleh razločen odtis. Morilec je bil stopil v lužo krvi in napravil tako nevedé sled.

»To ga bo mogoče pogubilo!« je menil uradnik in odprl vrata, kamor se je — po odtisu sodeč — moral obrniti morilec. Res se je sled tu nadaljevala. Vodila je ven na hodnik, po stopnicah na dvorišče in krog ogla na cestnem tlaku dalje. Zdal pa zdaj je bila ob njej kaplja krvi; jasen znak, da je bil ropar v boju z močno žrtvijo ranjen.

Že čisto nejasna sled je vodila v kakih petdeset metrov oddaljeno hišo. V veži je stal človek in snažil čevlje. Ko so se člani komisije pojavili pred njim, je hotel čevlje brž skriti. A že je stal redar ob rjem, mu iztrgal čevlje iz rok in jih obrnil. Na njih so se še dobro razločile lise krvi.

»Morilec!« so spregovorili vsi hkrati in že so oklenili okovi moževa zapestja.

Vrnili so se z možem pred hišo, kjer je bil izvršen umor. V tem trenutku se je pojavil sluga na pragu.

Ko je zagledal razkrinkanega tovariša, mu je roka bliskovito šinila v žep. Samokres je zagrmel in nezvesti služabnik si je sodil sam.

Nakaznice za živila v starem veku

»Nič ni novega pod soncem« — in tako so tudi živilske nakaznice poznali že Perzijci, Grki, Cimbrji in drugi narodi.

Psametih I., osvoboditelj Egipta izpod Asircev leta 672. pred Kr., je ukazal izdati živilske nakaznice in nakaznice za blago, ki ga je v oblegani državi primanjkovalo. Sleherni Egipčan je dobil papirusov zvitek, ki ga je moral nesti v tempelj, če je hotel dobiti to ali ono. Tam so svečeniki, ki so znali pisati, napisali s posebno, le za ta namen določeno barvo na papirus, kar je dotični hotel dobiti v bazarih, ki so jih imeli vojaki v rokah. Ponarejalci in tajni prekupčevalci so bili kaznovani s smrtjo.

Posebno vrsto razdelitve je uvedel Naboned leta 535. pred K. v Babilonu, ko so Perzijci odrezali mesto od zaledja. Vsakega prebivalca so natančno izmerili, nato je dobil lončeno ploščico, kjer je bila napisana njegova mera. Po tej meri so mu odmerili živila, ki jih je prejel v templju.

Za ženske so imeli še poseben predpis. Če so hotele imeti blago ali snov za tkanje in prejo, so tudi morale prinesiti svojo tablico za mero s seboj.

Le največje so dobile zaželjeno, in iz tega so morale potem narediti obleko še za svoje manjše sovrstnice. Pravijo, da si je takrat mnogo žensk želelo, da bi bile čim večje rasti.

Pri Cimbrjih je bila zapoved, da je treba štediti z divjačino, s kožami in s predivom. Tako se je to germansko pleme že 150 let pred Kristu je to germansko pleme že 150 let pred Kristusovim rojstvom domislilo, da so javno razdelili vse tisto, česar je bilo malo. Divjačino, predivo in druge stvari so znesli skupaj pod »sveti hraste«. Najstarejši in najmodrejši možje so vse to razdelili med druge, kakor je bilo pravilno. Kdor je kaj prejel, je moral napraviti zarezo v deblo pod tiste znake, ki so pomenili njegovo ime.

Jako nerodne so bile »nakaznice« za živila in vino v Atenah ob času peleponeških vojn. Zelo težke marmornate plošče, na katerih so bili podatki o živilih, ki so se morali razdeliti, so morale Atenske prineset s seboj v amfiteater. Marsikako ponosno Atendanko je bilo videti, kako je v spremstvu svoje služabnice in v potu svojega obraza nesla težko, marmorno živilsko nakaznico. Ko je dobila živila, so vklesali poseben znak v ploščo. Nikoli niso bile marmorne plošče tako imenitne, kot so bile te.

Nekoč pa, kakor poroča starogrška pesem, se je zdrobilo mnogo takih plošč. To je bilo takrat, ko so se gospodinje sprle in so druga drugi razbile živilske nakaznice.

Ko so Perzijci hudo dajali sparto in so mesto oblegali, je Leonidas zapovedal, naj živila strogo razdelijo.

Da bi pa vsakdo dobil tisto, česar je bil najbolj potreben, so bili deleži tako odmerjeni, da so največ dobili oni, ki so bili najbolj krepki in zdravi. Pač zato, da so si ohranili moč za vojskovanje in delo. V dokaz svoje moči pa je moral vsak možki, in tudi vsaka ženska, preden je dobil in dobila progo pergamenta, kjer je bila označena mera živil, pokazati svojo moč z metanjem diska ali kopja, s skoki čez konja ali dviganjem marmornih plošč. Šele potem so po kraju določeni uradniki izdali nakaznico za živila. Taka razdelitev je bila sicer jako modra, a tudi in še bolj, jako neusmiljena.

Na čelu, takoj nad nosom, so Mohamedovi vojščaki nosili svoje nakaznice za vodo.

To najvažnejšo pijačo za življenje je bilo težko dobiti in prenašati na pohodu iz Medine v Meko. Zatorej je vsakdo prejel le določeno mero vode. Da pa so imeli razdelitev vode pod nadzorstvom, so vsakemu vojaku naredili na čelu zeleno črto; ko je dobil vodo, so četrtino črte izbrisali. A tekočino, ki je mogla to barvo odstraniti, so imeli pa le tisti, ki so vodo delili. Izbrani so bili zato iz vrst najzanesljivejših in najpoštenejših mož, ki so zares točno izbrisali četrtino črte. — Če se je pa zgodilo, da je kdo svojo črto za vodo sam podaljšal in da so temu prišli na sled, so ga za

kazen pustili tako dolgo trpeti žejo, dokler ni bil že skoraj mrtev. Mohamedove zapovedi so bile pametne, a tudi stroge.

Bojevito pleme Somalijcev ob Adenskem zalivu je imelo naredbo, ki je jako slišna našim živilskim nakaznicam in ki jo je uvedel pred davnimi, davnimi časi nekdaj modri poglavar.

Če je nastalo pomanjkanje živil zaradi suše ali kake kužne bolezni, se je moralo vse pleme brzdati v jedi, in so morali vsi prinesiti k poglavarjevi hiši vsa živila, ki so jih premogli, in ondi so se pravilno razdelila. Vsakdo, ki je kaj prejel, je dobil zarezo v hrbet. Po celitvi rane so spoznali, kdaj je zaznamovanec dobil živila zase in za družino, in ali je spat na vrsti. Drugi kraji, drugi živilske nakaznice!

Najstarejše nakaznice za živila pa je imela pač Kitajska pod vlado dinastije Cou, leta 1111. pred Kr. Takrat je bila taka strahotna povodenj, da je bila tretjina nelzmerne države pod vodo. Riževa polja in druge njive in mnogo živine je voda uničila. Tedaj je dobila vsaka družina — natančno istega dne — svilen trak, zaznamovan z znakom cesarja. Vselej, kadar je kdo dobil del živil, so odrezali določeni kosček traku. — Tako in podobno so se zaradi vojne ubijali narodi vseh časov pred Kristom in po njem, pa vendar so se zmeraj bojevali. Je pač človeška narava v bistvu ena sama bitka po duši in telesu.

Vsaka vas potrebuje požarni vodnjak

Kadar je sezona vročine in neviht v deželi, so časniki polni poročil o požarnih nesrečah in o hudih žrtvah, ki se zvalijo na kmečko rano. Mnogo storiijo za zmanjšanje škode gasilna društva, ki si jih je kmet sam ustanovil, ker ve ceniti njih pomen. Poleg ročnih brizgaln je med Slovenci že več sto motorik.

Kljub vsej razširjenosti, dobri opremljeni in vzorni izvežbanosti gasilstva, so pa uspehi gašenja in omejevanja požarov večkrat nepopolni. Če gledamo, kaj je temu vzrok, doženemo v veliki večini primerov, da je temu krivo le pomanjkanje vode. Posebno, odkar so postale motorke tako pogoste, da jih je pri vsakem večjem požaru že kar več na požarišču, je pomanjkanje vode pri požarih nekaj vsakdanjega. Popolnoma naravna reč je to, če pomislimo, da so naši vodnjaki komaj dober meter v premeru in je zaloga vode v njih prav mala v primeri s potrebo motorik, ki porabijo vsako minuto 800 in še več litrov vode. V nekaj minutah je tak vodnjak suh. Kdor je imel

z gašenjem postja, pa ve, koliko časa vzame prestavljanje brizgaln v drugi in celo tretji vodnjak, dokler ne pride dovolj sosednih društev, da napeljuje cevi iz tekoče vode. Če je kje čas res denar, je to nepobitno pri izbruhu požara. Mnogo se vadijo gasilci v mirnem času na raznih župnih vajah v sodelovanju dolgih verig brizgaln, ki napeljujejo vodo od daleč. Zelo hvalevredno je to delo, toda pri tem ne smemo pozabiti, da leži vsa sila in učinkovitost omejevanja požara danes na gašenju gorečega poslopja po domači motoriki. Pred vpeljavo motorik je bilo popolnoma umestno pravilo: »Ne gasite gorečega poslopja, temveč branite sosednja!« Danes pa morejo ogromne vode količine, ki jih meče motorika iz dveh ustnikov, s pridom in hitro ugasiti že precej razvnet požar. Ker pa v večini primerov ni dovolj vode na razpolago, preteče mnogo najdragocenejšega časa in se uniči mnogo imetja, preden se uvede obsežna gasilna akcija.

Organizacija gašenja požarov na kmetih je

OBSEDENEC

NAPISAL L. DOUGLAS

Roman iz zdravniškega življenja

Ko so se vrata zaprla, je Helena vstala in nekaj časa nepremično zrla skozi okno.

Gospod Randall je jako ljubeznivo sprejel odlično klijentko. Ta mu je telefonirala, proseč ga za poslovni sestanek in razgovor.

»Z nekim moškim ste urejevali moje zadeve, kaj ne?« je vprašala Helena.

»Da... z vašim bratom, mislim.«

»Da,« je prikimala.

Randall je olajšano vzdihnil.

Zagotavljal jo je, da je glede svojega denarja lahko popolnoma mirna, da je dobro naložen. Mirno lahko prespi vse svoje noči, saj Narodna banka skrbno čuva nad njenim premoženjem...

»Rada bi videla podpise na mojih vrednostnih papirjih.«

»Lahko, gospa, kajpak, seveda jih lahko vidite!« je z očetovskim glasom rekel Randall. Sam pri sebi pa se je vprašal, kaj bi bilo, ako bi gospa Hudsonova vedela, kako je prišla do svojih delnic. Bila je prepričana, da so to še vedno njene delnice, ki jih je njen ničvredni brat že zdavnaj spravil v denar in ga zapravil. Mesto teh je imela zdaj delnice mladega dr. Merricka...

»Take so, kakor vsak drug vrednostni papir... Še nikoli niste videli delnic?«

»Sem, toda zdaj hočem videti te!« je odvrnila hladno.

Randall se je moral vdati njeni želji. Ukazal je naj mu prinese papirje gospe Ashfordove.

Helena je vzela iz svežnja papirjev enega in ga razgrnila. Videla je, da je bilo na njem Merrickovo ime.

»Hvala!« je dejala in vstala. »To mi zadostuje. Jutri pridem spet, da se pogovoriva.«

Čim je gospa Hudsonova odšla, je Randall takoj telefoniral Bobbyju.

»Doktor... nikar se ne jezite! Verjemite mi, ni bilo druge poti! Moral sem ji jih ali pokazati, ali ji povedati, da jih nimamo! In ona je to že slutila! Kaj hočete!«

Helena se je nemudoma odpravila v Brightwood. Ta nesramni Merrick jo je spravil v nemogočo položaj! Postopal je z njo kakor z neodgovornim otrokom! Naložil ji je dolg, ki se ga verjetno nikoli ne bo mogla iznebiti... Povedala mu bo, da ne vzame ničesar iz njegovih rok. Delala bo, da mu čim prej vrne ta kapital!

Ni še natanko vedela, kaj bo povedala Bobbyju Merricku, ko bo stala pred njim. A eno je vedela: povedala mu bo, kaj si misli o njem...

»Kakšna sreča, da vas vidimo!« ji je zaklicala gospa Ashfordova, ko jo je zagledala v bolnišnici. »Vedela sem, da ste se vrnili in sem vas že tako nestržno pričakovala.«

»Da, je odvrnila Helena,« tudi jaz se bom z veseljem porazgovorila z vami, toda zdaj žal še

ne utegnem. Nujno moram govoriti z dr. Merricom. Ali ga lahko vidim?... Je tu?«

Bil je tu, in lahko ga bo videla. Gospa Ashfordova ga je šla iskat.

Čez nekaj časa so se vrata sobe, v kateri je Helena čakala, potihno odprla in zaprla. Helena, ki je gledala skozi okno, je čutila njegovo navzočnost. Čutila je, da stoji tam ob vratih in čaka, da se bo obrnila in ga pozdravila. Zakaj ne stori tega?... Saj je vendar hotela govoriti z njim... Zakaj stoji zdaj tu kakor kip in ne izpregovori?... Položaj je postajal z vsako minuto vse bolj napet. Naposled je izpregovoril Bobby:

»Hoteli ste me videti?«

Helena se je naglo obrnila. Bila je presenečena nad svojimi lastnimi občutki. Še pred desetimi minutami je bila pripravljena na srčni izbruh. Hotela ga je razžaliti, raniti ga, ponižati ga. Kaj je z njo?... Kje je zdaj ves njeni bes?

Dvignila je svoj resni pogled.

»Govoriti moram z vami,« je izpregovorila s tistim svojim zvonkim glasom, ki se ga je Bobby tako dobro spominjal.

»Nočete mi podati roke?« jo je vprašal Bobby.

»Ni treba,« je odvrnila.

»Boste sedli?...«

»Hvala, ne... Kratka bom.«

Bobby se je naslonil na pisalno mizo, prekrižal je roke, pripravljen, da jo posluša.

»Pravkar sem odkrila, da je vse moje premoženje... vaše. Že nekaj časa živim na vaš račun. Nisem vedela tega. Prepričana sem, da mi boste verjeli, da tega nisem vedela.«

»Seveda niste vedeli! Ničesar si nimate očitati!«

Nadaljevala je, kakor da ga ni bila slišala:

»Celo obleka, ki je nosim...« Zakrčila si je obraz z rokami.

prav pri prvi pomoči zelo pomanjkljiva baš zaradi slabih vodnjakov. Redke so vasi, kjer bi imeli kar dvoje velikih (4 m v premeru) požarnih vodnjakov. Sami so jih izkopali ponekod vaščani na tlaki na pobudo domačih gasilskih društev.

Ni pa pobuda za graditev požarnih vodnjakov zadeva gasilnih društev, temveč je to dolžnost občinskih uprav. Požarni zakon ukazuje jasno: občinski odbor mora skrbeti, da je v vseh krajih v občini vedno dovolj vode na razpolago za gašenje. Kjer ni naravnih ali lahko dostopnih dotokov (tekočih voda), mora občina skrbeti, da se zgradi po potrebi vodnjaki, kapnice, rezervoarji ali tudi tolmuni, kjer se zbira voda.

Po košnji in žetvi je vedno pravi čas za kopanje požarnih vodnjakov. Zato naj se občinski odbori pobrigajo, da si bo vsaka vas zgradila na pripravnem kraju take vodnjake, ki so danes najbolj pereča zadeva našega sicer tako naprednega gasilstva. Vemo, da bo kdo oporekal, češ: Kaj bodo pa koristili vodnjaki tam, kjer je gladina podtalne vode 10 ali še več metrov globoko, ko pa najboljša motorka potegne največ 7,60 m. Prav oporekate, vendar se da tudi temu pri takem javnem požarnem vodnjaku lahko odpomoči — in sicer tako, da se napravi dostop k vodi niže. Na strani vodnjaka se izbetonira za 3 do 4 m ali tudi daljši globok dohod v vodnjak kakor na pr. stopnice v klet s primerno ploščadjo pod njimi, kamor se prav lahko zanese lahki motorni agregat. Na tako kombinacijo vodnjaka in agregata bi morale misliti vse od tekočih voda bolj oddaljene vasi z globoko ležečo podtalno vodo.

Graditev požarnih vodnjakov je prav nujna zadeva, zato naj bi dala oblastva v bodočnosti vsa potrebna navodila, da prisilijo do nekega roka vse občine, da se zgradijo v vsaki vasi. Menda se ne bomo vedno držali gesla, da je treba pri zadnji hiši »panatle ogenj. Požarni vodnjaki so pa tudi kot javni vodnjaki silnega pomena v sušnih dobach, ko odpovedo že vsi drugi vodnjaki in studenci. Občinski odborniki in gasilci vzemite si k srcu te besede, ki so napisane vam v korist! Cesar ne zmorete storiti prav zdaj v vojnem času, imejte v načrtu in pripravi za prvo mirovno leto.

Zenski vestnik

Za kuhinjo

Stroji fižol za prikuhe shranim za zimo takole: Očiščen strožji fižol zrežem na 2 cm dolge poševne koščke, ki jih rahlo kuham 5 minut v slani vodi. Na liter vode dam pičlo žlico soli. Kuhani in ohlajeni fižol naložim v kozarce, zalijem s sveže prekuhano in ohlajeno slano vodo — na liter

vode dam žličko soli. Potem zaprem kozarce in kuham 90 minut pri 98 stopinj Celzija.

Zapečeni makaroni z jabolki. Četrť kg ne premeško kuhanih makaronov odcedi in na novo polij z mrzlo vodo. Namaži kozo s presnim maslom, naloži vanjo plast odcejenih makaronov in semterjaj košček presnega masla, nato vrsto nakrhlijanih kislih jabolčk, po jabolkih žličko stolčnega sladkorja in ščep cimeta, nato zopet makarone, presno maslo in jabolka. Ko je koza polna, jo pokrij in postavi za pol ure v pečico. Pečeno pa dobro premešaj, stresi v skledo in daj na mizo.

Zapečena zeljnata mešanica. Zreži zeljnato glavo, ki si ji odstranila storžčke, na debele rezance, ki jih polij z vrelo vodo. Nato jih ožmi in deni polovico v dobro pomazano kozo. Po zelju naloži četrť kg na prav majhne kocke zrezane govedine, ki si jo nekaj minut pražila z eno zrezano čebulo v žlici masti. Vrh mesa naloži dva srednje debela, na listke zrezana surova krompirja, ščep kumine, sol in nazadnje še drugo zelje. Prilij toliko vode ali juhe, da je zelenjava pokrita. Pokrij in postavi v pečico, da se duši poldrugo uro. Postavi kot samostojno jed z makaroni na mizo.

Ribji brodet. Ta in oni se je v vojnem času lotil ribolova, pa tudi na trgu se kdaj pa kdaj dobe ribe. Seveda je jed nekoliko dražja, toda kot ribji brodet zelo izdatna. Ribjo osnaži in zreži na koščke. V kozici razbeli olje, v vročega deni žlico drobno zrezane čebule, precej drobnega peteršilja in krhelj zmečkanega česnja ter pol žlice moka. Ko zarumeni, vloži koščke ribe v kozico, potresi kozico, da se meso ne prime dna, ter nekoliko zalij s krompom. Dodaj popra in soli ter po okusu okisaj. Pusti, da polagoma vre, da se riba ne razkuha. Za boljši okus in lepšo barvo daj pol žlice razredčene paradiznikove omake zraven. Ko dobre pol ure polagoma vre, je gotovo. Na mizo postavi s polento ali zmečkanim krompirjem.

Drobni nasveti

Proti pegam. Obraz namaži s sokom od citrone, potem pa z beljakom. Čez pol ure umij lice z mlačno vodo. Ponavljaj!

Če obutev tišči, naliž v obuvale, nekoliko gorilnega špirta, potem takoj obuj in čevlji se oblikujejo po nogi.

Aluminijasta posoda bo čista, če jo zdrgneš z zmesjo mila in pepela. Posoda se bo lepo svetila.

Dobro voščilo za snaženje parketov dobiš, če zmešaš del belega cerezina in 5 do 6 delov ogretega petroleja.

Skripajoča vrata namaži z vazelino in ne z oljem, ker se prehitro posuši; ali pa z grafitom.

Ročne torbice očisti s tekočo pasto za čevlje, kovinaste dele pa s kredjo.

Proti gubam na obrazu. V vodo za umivanje klni šest kapljic bencina in se umivaj s to vodo vsaki dve uri. Bencin gladi kožo, jo osveži in čisti.

Bobby ni mogel več vzdržati. Srce mu je divje razbijalo, ko je stopil k njej in jo prijel za roke. Za kratek trenutek mu je Helena prepuščala svoje roke.

»Ne, ne! Nisem prišla sem zato, da bi me pomilovali!« Zdaj je bil njen glas trd in odločen. »Dobil boste nazaj ves svoj denar, do zadnjega dolarja. Tole sem vam hotela povedati, nič drugega!«

Bobby je globoko zavzdihnil, se počasi vrnil nazaj k pisalni mizi in zamišljeno dejal:

»Jako mi je žal, vidite... hotel sem vam prigraniti skrb. Nisem imel nikakih slabih namenov, verjemite mi!«

»Monda niste imeli slabih namenov,« je odvrnila, »moj položaj pa zaradi tega ni nič manj neznosen... Vrnila vam bom ves vaš denar!«

»Tega ne, draga!«

Bobbyjev glas je bil strog, ukazovalen.

»Jaz nisem vaša draga!« je jezno odvrnila Helena. »Ponižali ste me! Zdaj pojdem, Domenila se bom z banko glede povračila...« Stala je ob vratih, z roko na kljuki.

Bobby je stopil k njej in položil roko na njeno.

»Poslušajte!« je dejal resno, »v vašem in v mojem interesu je, da se ne prepirava. Ako odidete tako nenadoma, rdeča od srda, boste vzbudili radovednost in vsakovrstna pojasnila.«

»Lahko jim stvar pojasnite tako, kakor sami hočete! Jaz nikomur nisem dolžna ničesar pojasnjevati. Prosim vas; pustite me, da grem!«

Bobby ni izpustil njene roke.

»Draga moja,« je dejal, »priznam: vaša ogorčenost je upravičena. Priznam: po neumnosti sem vas spravil v kočljiv položaj. Toda naj ta nesporazum vsaj ostane med nama. Prosim vas tega! Pomirite se, potem pa bova skupaj šla ven, kakor da se ni bilo nič zgodilo. Ali ni tako bolje?«

Helena je trenutek omahovala; dvignila je glavo in mu vprašujoče pogledala v oči, naposled je odvrnila:

»Naj bo.«

Bobby je izpustil njeno roko in Helena je šla k oknu, Bobby pa je poln obžalovanja gledal za njo. Kako žalostno je vse pokvarjeno... vse!

Helena se je obrnila in mirno, kakor da je tuj človek, izpregovorila:

»Lahko greva, ako hočete.«

»Zares... nikar ne mislite...« je boječe zajecijal Bobby, »da bi lahen nasmešek mogel...«

»Sama bom mislila na to, ko bo treba!«

Na hodniku sta srečala Joyce in gospo Ashfordovo. Joyce je veselo vzkliknila:

»Kaj te je privedlo sem, Helena? Zakaj mi nisi povedala, da prideš? Ti in dr. Merrick sta se naposled vendarle seznanila! Kako lepo!... O, zdaj se pač lahko dogovorimo za večerjo, o kateri sem ti že govorila. Se nocoj! Mi štirje! Jaz vas povabim! Kaj porečete k temu? Ali lahko pridete, gospa Ashfordova?«

»Z veseljem, Joyce,« je odvrnila gospa Ashfordova.

»Tudi vi, Bobby, boste lahko prišli, kaj ne?« Bobby je za trenutek vprašujoče pogledal Heleno.

»Z največjim veseljem pridem, Joyce,« je odvrnil.

Helena je pogledala na uro.

»Iti moram,« je dejala odločno. »Na svidenje torej zvečer.«

Vsi trije so jo spremili do vrat.

»Govoriti morava,« je veselo dejal Bobby. »Igra še ni končana.«

»Res je,« je priklimala Helena ter se obrnila k njemu z nasmeškom, ki ga je osupnil. »In ka-

Domače zdravilne rastline

Kako jih nabiramo in sušimo

* Sadje sveže stalno kupuje Otrin, Rakek.

17. ISLANDSKI LISAJ

ali pljučni mah raste po tleh med mahovjem in resjem na visokih gorah in po planinskem svetu. Kot trosovka nima cvetov, pa tudi listov in pravih stebel nima. Razvija ploščato, vejasto steljko, slično majhnemu grmiču. Steljka je z ene strani rjavkasto zelena, z druge sivkasta ali belkasta. Na koncu najvišjih rogljev se snujejo na temno-rjavih plodiščih trosi.

V severnih krajih raste mnogo tega lišaja; ljudje ga jedo. Pri nas ga kuhajo za čaj proti kašlju in pljučnemu katarju, pa tudi kot sredstvo za podpiranje prebave.

Irlandski lišaj nabiramo spomladi in ga sušimo med čestim obračanjem v senci. Hranimo ga v vrečah.

18. VELIKI LUČNIK

ali papeževa sveča je dvoletna rastlina z vretenasto korenino. Prvo leto zrastejo iz korenine le pritalni listi, ki so gosto kosmati in se zvezdasto razprostirajo po tleh. Nastopno leto požene med listi pokončno, do 2 m visoko steblo. Steblo poraščajo jajčasti, priostreni listi z neenako narezanim robom. Vrh stebela rastejo nad podpornimi listi precej na gosto veliki, rumeni cveti. Spodnji se odpirajo prej nego zgornji. Vsak cvet ima peterodelno čašo in peterokrat venec. Niti krajših treh pašnikov poraščajo bele, volnate diačice. Vsa rastlina je kosmata.

Lučnik raste po sončnatih gričih, ob starem zidovju in sploh po suhem svetu, kjer je dosti sonca. Zdravilni so cveti, in sicer zgolj cvetni venec s priraslimi prašniki. Kjer vemo za lučnik, hodimo vsak dan brat cvetje, če je lepo, suho vreme. Ob dežju ali v rosi brano cvetje postane rjavo in ne gre v denar. Kupuje se zgolj cvetje z lepo, naravno rumeno barvo, zato moramo biti pri sušenju jako oprezní an natančni.

Cvetje sušimo takoj, ko smo ga nabrali, na čistem papirju ali na tkanini, in sicer v jako tankih plasteh. Sonce ne sme priti na cvetje, kajti vzame mu barvo in ga skrke, da izgubi svo vrednost. Priporočljivo je, da napol suho cvetje pretresemo med dva prtiča in položimo med dve deski, da se nekoliko stisne. Potem cvetje zopet razgrnemo na sušilne posode ter ga dodobra posušimo. Ker vleče cvetje vlago vase, je dobro, da ga večkrat pregledamo in po potrebi vnovič presušimo. Ako imamo večje množine cvetja, se izplača, da ga hranimo do prodaje v posodah, ki so jim na dno natresli precej na debelo živega apna in ga pokrili s čisto krpo. Apno vsrkava vlago, in cvetje ostane suho.

Lučnikovo cvetje se drago prodaja, če je brezhibno. Rabi se za čaj zoper prehlade, zlasti za »prsi čaj«.

kor je videti, bova morala ves večer igrati. Kaj ste mislili, da ste sprejeli povabilo za to nesrečno večerjo?«

Bobby je bil zmeden. Senca mu je legla na obraz.

»Nikar ne delajte takega obraza, sicer bodo mislili, da se prepirava,« ga je opozorila Helena.

»Saj... saj sva se sprla, mar ne?« je odvrnil Bobby.

Helena se je zasmejala.

»Zares... hotel sem že odkloniti. Ko pa sem vas pogledal, ste bili videti zadovoljni...«

»Kaj sem hotela? Ali naj bi vam pomežiknila? Saj ste sami predlagali, naj se vedeva, kakor da se ni bilo nič zgodilo med nama. In tako... vidite: spet ste me izrabili... kakor običajno.«

Večer je bil podoben simfoniji — nezrekljiva nežnost, nenadno upanje, pa spet brezup — je izmenoma izpreletavalo Bobbyja.

Ko so jedli solato, je Joyce nenadoma vzkliknila:

»Gospa Hudsonova!... Doktor Merrick!... Teško meni!« Skomignila je z rameni in z vzdihom dodala: »Upala sem, da bosta ta čas že Helena in Bobby!«

DESETO POGlavJE

Ko je Maksima Merrickova v svojem krasno opremljenem pariškem stanovanju nalivala kavo za zajtrk, je boječe pogledovala svojega odličnega gosta, v katerem je jedva spoznala svojega sina. Ni šlo brez težave, ko je hotela prerediti svečan banket, ki naj bi se ga udeležil tudi njen sin, s katerim se že dolga leta nista videla. Ob tej priliki naj bi se Bobby seznanil tudi z nekaterimi odličnimi evropskimi zdravniki.

Vendar to ni bil edini razlog, ki je nagnal

PO SVETU

× Zgodovina vojaških odlikovanj je kar znatno zase. Kdor bi se hotel do kraja seznaniti z vsemi kolajnam in posebnimi vojaškimi znamenji vseh stoletij prav do danes po vsem svetu, bi moral obiskovati poseben tečaj na vseučilišču. V starih časih si je vsak odlikovanec lahko sam pridržil na suknič ali na rokav znak, ki mu je dal posebno čast nove stopnje. Odkar pa so bili v 17. stoletju uvedeni enotni vojaški kroji, so se polki razlikovali med seboj po barvi podloge v sukničih, po ovratnikih, hlačah in nogavicah. Tedaj je bilo v rabi toliko posebnih odlikovanj, da bi z naštevanjem zlepa ne prišli na kraj. Razvila se je prava in resnična industrija za vojaška odlikovanja, ki je imela svoje središče na velesejnu v Leipzigu. Vsak si je lahko izbral odlikovanje, ki mu je bilo bolj pri srcu. Ta industrija, ki se je najprej začela v španskem mestu Leonu, se je potem kar bajno razcvela. Sprva so za vojaška odlikovanja rabili svilene in volnene nitke, ki so jih prevlekli s srebrnimi in zlatimi nitmi. Večših so torej bili trakovi in znački vojaških odlikovanj pretkani z nitkami dragocenih kovin, ali vsaj posrebrnega bakra, niklja ali železa, današnja industrija pa rabi za izdelovanje vojaških odlikovanj ponajveč samo aluminij. V poslednjem času se je Nemcem posrečilo dati aluminiju posebno zlato podobno trajno prevleko, ki ima prav naraven sijaj.

× Kdo je iznašel torpeda? Iznašel je modernega torpeda, ki ima v sedanji pomorski vojni tolikšno vlogo, je bil avstrijski mornarški poročnik Lupis von Rammer. Prve poskuse je delal že leta 1860. Štiri leta pozneje je sestavil prvi torpedač ribje oblike, ki je po gradnji in obliki močno podoben današnjemu torpedu. Zamisel podvodnega torpeda pa je že mnogo starejša. Nekako pred petimi stoletji je italijanski inženir Giovanni Fontana v svojem »ilustriranem tehničnem mesečniku«, ki je izhajal l. 1420., objavil načrte neke avtomatske torpedovke, kakor jo je sam zamislil. Šlo je za posebno grajen čoln, ki bi lahko plul pod vodno gladino ter bi ga poganjal čudno zapleten sestav samih raket. Spredej je čoln imel poseben kljun v obliki žage. Fontanina »torpedovka« je bila vrh tega po načrtu zamišljena tako, da bi se sama usmerila proti sovražni ladji, se vanjo zadrla ter po udarcu prižgala stenj, ki bi potem vnel smodnik, s katerim je bil ves čoln natrpan. Prvič so torpeda rabili leta 1877. v rusko-turški vojni.

× Evropski pridelek oljčnic. Prejšnja svetovna vojna je močno pospešila sadnjo oljčnic v vseh evropskih državah, kjer so tla ugodna za takšno

Japonska milijonarka

Na Japonskem imajo ženske še dandanes precej podrejen položaj. V posebno poudarjeni meri velja to za poročene žene. Zakonski stan pomeni za vsako japonsko ženo podložnost možu in gospodarju. Med maloštevilnimi japonskimi ženami, ki tvorijo v tem pogledu izjemo, je prva Jone Suzuki.

Kot devojka je živevala v prilično siromašnih razmerah in ji je spočetka življenje potekalo čisto v duhu japonskih tradicij. Ko pa je prišla v divno hišo bogatega trgovca Suzukija, je bila ena od neštetihi milijonov japonskih nevest. Vsa njena častihlepnost je stremela za tem, da postane v vsakem pogledu dobra žena, da se svojemu gospodarju in možu vedno vlijudno klanja in mu streže, da takoj vstane, čim vstopi njen mož, da mu čita želje z oči. Njene skrite misli pa so vendarle visoko letele in ona je tiho računala, kako bi se obogatila. V časnikih je prebrala narodnogospodarske članke in je skušala pronikniti v hieroglife borznih poročil. Njen mož ni tega njenega prizadevanja niti slutil. Ona pa je v svojih mislih kupovala robo, jo z dobičkom prodajala in je tako dobivala denar za nadaljnje preudarno, načrtno trgovanje. Od začetka je bilo vse to seveda le igračkvanje. Nekega dne pa se je opogumila in se je zaupala svojemu možu in gospodarju. Prosila ga je, naj ji dovoli, da se sme baviti s finančno trgovino. Trговец Suzuki je iznenadeno pogledal, nato pa je fezno strštel z glavo.

Kmalu nato je trgovec Suzuki umrl in — tu

se začela roman njegove vdove. Mala Jone Suzuki je sčasoma postala najbogatejša žena. Ko ji je pred štiridesetimi leti umrl mož, ji je zapustil majhno imetje, ki je bilo temelj njenemu današnjemu bogastvu. Nežna ženska glava se je sklanjala in poglobljala v borzno poročila in trgovske računске zaključke. Da, ona je prelomila tradicijo japonskega naroda in je začela sama trgovati. Od početka je prodajala zemljo svojega moža in je na ta način dobila nekaj denarja. Nato je obiskala ravnateljico neke tovarne in mu je predložila finančno družabništvo. Pa je tudi ta spoštovani gospod ljuto odkimal z glavo. Jone Suzuki se mu je vlijudno opravičila in je odšla na borzo, kjer je začela kupovati delnice novoustanovljenih tovarn za jutro. Ker je pri tem srečno špekulirala, je imela čez leto dni prilično število teh delnic v svoji blaginji.

Zdaj je ponovno posetila generalnega ravnatelja, ki pa to pot ni več odkimal z glavo, saj je podjetna vdova imela v rokah večino delnic njegovega podjetja. Sprejeti so jo morali v vodstvo omenjenega podjetja. Bila je prva Japonka, ki je dobila mesto v nadzorstvenem odboru.

Vse ostalo je prišlo nato samo od sebe. Njen vpliv je polagoma, toda zdržema raste in — danes nadzoruje Jone Suzuki tovarne vsake vrste, parobrodne družbe in časnikarske koncernne. Se je sicer že postarala, toda brez njenega pristanika ne delajo ničesar. Koder pač imajo vložen velik delež njenega kapitala.

kulturo. Statistični podatki izpred nekaj let povedo, da je od celotne količine rastlinskega olja, kolikor ga je pridelala Evropa iz nižjih rastlin (brez dreves) odpadlo na balkanske države in na Madžarsko 48%, 21% na baltičke države in na bivšo Poljsko, 21% na Srednjo Evropo, 6% na severozahodno Evropo in 4% na jugozahodno Evropo. V teh podatkih Sovjetska Rusija ni upoštevana. Značilno je, da pridelek olja iz oliv za več kakor dvakrat presega pridelek iz oljčnic. Povprečno je v letih pred sedanjo vojno znašal pridelek olivnega olja po 720.000 ton napram 245.000 tonam rastlinskega olja. Računajo, da je zadnja leta v Evropi pridelano rastlinsko olje pokrilo le 35% vseh domačih potreb. Dve preostali tretjini je bilo treba pokriti z uvozom. Skoro v vseh evropskih državah je premalo olja in zato so povsod izdali primerne ukrepe za čim večjo sadnjo oljčnic.

× Zadnji pastirski narod v Evropi. Laponci so zadnje pastirsko ljudstvo v Evropi. Vendar pa

švedski vladi ni nič kaj prav, ko vidi, da je pravih Laponcev vedno manj in da še ti, kar jih je, v vedno večjem številu opuščajo svoje nomadsko življenje ter si ustanavljajo stalna bivališča. Vseč ji ni zlasti iz gospodarskih razlogov. S tem da Laponci opuščajo svoje nomadsko življenje, nič več ne reče v tolikšnem številu slovitih severnih jelenov, kakor so jih prej, ko so z njimi hodili od paše do paše. Pravijo, da je danes na švedskem samo še 8.500 Laponcev, od katerih se jih komaj tretjina še bavi z rejo jelenov. Zadnja leta se je število jelenov znatno skrčilo in jih je zdaj samo še kakih 164.000, pred desetimi leti pa jih je bilo še 270.000.

Poravnajte naročnino!!!

Bobbyja, da se je odločil za potovanje v Evropo. Pravi razlog njegove poti je bilo dejstvo, da je Helena Hudsonova spremljala neko skupino izletnikov v Francijo in Italijo. Upal je, da jo bo srečal. Nепrestano je moral misliti na njo, po dnevu pri delu in ponoči, ko ni mogel spati; postajal je nemiren. Moral jo je videti, pa naj si misli o njem kar hoče. Mora poskusiti, še enkrat, da si nekako pridobi njeno naklonjenost.

Maksima je nalila kavo in jo postavila pred Bobbyja.

»Patricija prav lepo riše,« je menila.

»Da?« je odgovoril Bobby, ki je čital naslove v jutranjem časopisu.

»Nič posebnega?«

»Ne... a... kaj pa je to... Sedem Američanov ranjenih v železniški nesreči pri... O moj Bog!«

Bobby je planil iz sofe. Mati je pohitela za njim in ga našla pri telefonu, ko je naročal avto. Naslednjih pet minut, ko je Bobby čakal na voz, je z največjo naglico spravil nekaj perila v kovček, mati pa je stala ob njem in ni mogla dobiti od njega nikakega pojasnila razen nekaj pretrganih stavkov:

»Strahovit slučaj... najboljša prijateljica... moram iti... Jaki mi je žal... Ne!... Ne!... Moram iti... takoj!«

»Bobby!... Pa moj banket!... Bodi pameten, saj me ne moreš kar tako pustiti... Saj lahko odpotuješ ponoči!«

Bobby je niti slišal ni. Poljubljal je mater na obraz in že ga ni bilo več.

Še vedno je držal v rokah časopis, a znal je na pamet vsako besedo.

V pretekli noči... brzovlak, ki je vozil iz Neapolja v Rim... nesreča se je prigodila v bližini Ciampina... sedem Američanov je ranjenih... Gospa Hudsonova, ki je spremljala

izletnike, je težko ranjena... prenesli so jo v angleško bolnišnico v Rimu...

Vedel je, kje se nahajata ta majhna bolnišnica. Ardmore, odličen zdravnik, je bil njen vodja, specialist za grlo...

Naposled, po brezkončno dolgi vožnji, se je znašel v Rimu, pred angleško bolnišnico.

Povedali so mu, da je dr. Ardmore tu, vendar težko, da ga bo sprejel. Jako je zaposlen. Gospa Hudsonova?... Da, še je bila živa... Hoče jo videti?

Bobby je v naglici načel nekaj besed na svojo posetnico.

»Odnosite to dr. Ardmoreju«, je ukazal vrtarju.

Čez nekaj minut je prišel k njemu majhen, čokot možki in mu prisrčno stisnil roko.

»Da, jaz sem Ardmore. Ravno danes smo se pogovarjali o vas, dr. Merrick. To je zares velika sreča... Prišli ste radi vaše rojakinje, gospe Hudsonove?... Prijatelj dragi, bojim se, da je ne bomo mogli rešiti... Ne, ničesar še nisimo povzeli. Prezgodaj je še, razumete. Pretres možganov... Donelli mora še malo počakati... misli, da jo bo lahko operiral nočoj... A — moj Bog, fant, saj ste vi tu! Vi jo lahko operirate! Donelli vam bo jako hvaležen!«

Bobbyju je srce blazno razbijalo.

»Mislite res, da bo hotel, naj jo jaz operiram?«

»Da bo hotel?... Dejal bo, da je to prava nepričakovana sreča! Donelli je odličen kirurg, a ni specialist. Pojdite, poglejva vašo bolnico.«

»Trenutek, gospod doktor!« je odvrnil Bobby.

»Nekaj vam moram zaupati, preden vidim gospo Hudsonovo.«

Ardmore ga je odvedel v majhen salon.

»Vedeti morate«, je izpregovoril Bobby, »da mi je življenje te mlade gospe dražje od mojega poklica. Upal sem, da se bova poročila.«

»Še to!«

»Da, tako je. Zdaj vam povem še ostalo. Med nama je nek resen nesporazum. Za zdaj bo bolje, ako gospa Hudsonova ne izve, da jo bom jaz operiral.«

»Dobro, povedal bom bolničarki.«

Ko je Bobby stopil v bolnišnico s sobo, se je Helena nalahno premaknila. Bobby jo je sočutno prijel za roko. Revica!...

»Pomnite, da je vaša pacientka, ne zaročenka!« ga je očetovsko opozoril dr. Ardmore.

»Nič ne bomo čakali,« je dodal Bobby, ko je pregledal bolnico. »Pošljite po dr. Donellija, prosim. Takoj ko pride, jo bomo operirali.«

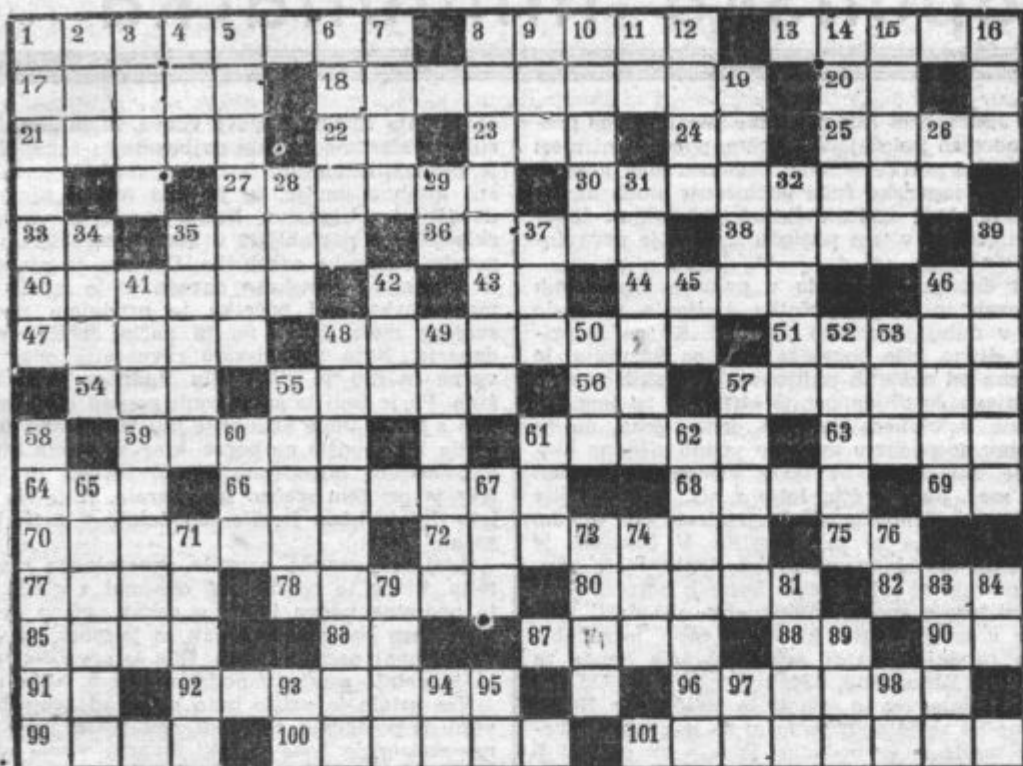
Ura je bila šest, ko so Heleno položili na operacijsko mizo in ko so jo spet odpeljali na posteljo s kolesi, je bila sedem in trideset minut.

Vso to uro in pol ni bil Merrick nič drugega kakor kirurg in Helena Hudsonova le bolnica. Ko so jo bili pripeljali v operacijsko dvorano, ga je za trenutek obšel strah, da je ne bo mogel operirati. Obotavljal se je, preden je napravil prvi rez — kakor da si bo s tem nožem ranil lastno srce. A že naslednji trenutek se je zbral in bil le še zdravnik.

Ko je bila operacija končana, so se podali vsi zdravniki iz sofe. Bobby je omahovaje šel v slačilnico, sedel na belo prepletkano klopi in si ogledoval roke. Bile so poskropljene s krvjo... z njeno krvjo!... Donelli in bolničarka sta mu pomagala, da se je preoblekel. Potem sta ga skušala nagovoriti, naj kaj zaužije, a je vzel le čašo vina. Hotel se je takoj vrniti k bolničnici postelji, da bi videl, kakšen bo uspeh operacije.

»Saj ne morete ničesar storiti!...« mu je dejal Ardmore. »Minie bodo ure, preden boste lahko kaj ugotovili...« (Konec prihodnjic.)

Križanka št. 25

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. naprava za merjenje zračnega pritiska, 8. kmalu; za malenkost je manjkalo, 13. podoba, umetniški izdelek, 17. grob, neotesan, 18. ptica selilka, 20. stara slovenska beseda za pivo, 21. drobni, majhni odpadki, 22. veznik, 23. osebni zaimek, 24. pripovedna pesem, 25. del sobne ali kuhinjske oprave, 27. industrijska lastnina, 30. fiskalni stroj, 33. italijanski spolnik, 35. žensko ime, 36. ne posedujem, 38. pustna maska, neresen človek, 40. doba pred božičem, 43. zaničana oblika pomožnega glagola, 44. v strokovnih stvareh nepoučen človek, 46. začetek vrta, 47. kipeče, pareče se, 48. privid, 51. svete podobe, 54. latinski pozdrav, 55. igrišče, borilnica (tujka), 56. arabski žrebec, 57. človek, ki ga pozdravljamo, ne da bi imeli z njim tesnejših stikov, 59. osnovna količina v računstvu, 61. stoječa voda, 63. tibetanski svečenički, 64. veznik, 66. del telesa, v politiki pomeni določeno usmeritev, 68. beseda iz očenaša, 69. medmet, 70. kulturne, prosvetljene, 72. mesto na Češkem, 75. igralna karta, 77. kovinski izdelek, 78. zemljevid, 80. bivši predsednik španske republike, 82. čutni organ, 85. prednjeazijska visoka planota, 86. dva samoglasnika, 87. vrsta cigaret, 88. osebni zaimek, 90. del telesa, 91. kratka za cirka, 92. splošna dostopnost, 96. duševno bolan, 99. evropski ognjenik, 100. zvezda, žensko ime, 101. zagrožen, napovedan.

Navpično: 1. gora v Julijskih Alpah, 2. gospodski sport, 3. svetopisemska oseba, 4. oziralni zaimek, 5. dognano s pomočjo enega izmed čutov, 6. cvet, izbrana družba (tujka), 7. poškodba, okvare, 8. majhen del celote, 9. mongolsko-tatarski poglavar, 10. zapreka, 11. japonska mera, 12. jesih, kis, 14. drobim, kvarim, 15. moško ime, 16. oče, 19. vele mestni zločinci, 26. predlog, 28. pripadnik izumrlega slovanskega plemena, 29. kratka za neznančvo ime, 31. močnata jed, 32. zlatnik, 34. nemška reka, 35. divjačina, 37. okrajšano tuje žensko ime, 39. mnogo, veliko, 41. gozdna žival, 42. časovne enote, 45. sredi rane, 46. navdušenje, požrtvovalnost, 48. prašičje meso, 49. velika azijska pokrajina, 50. lep krasen, 52. motna, 53. osebni zaimek, 55. grška boginja, 57. brez uspeha, zastoj, 58. predmestje Ljubljane, 60. pesem, 61. gozdna rast, 62. zabavišče, 65. arabska politično-upravna enota, 67. glasbena nota, 71. ptica, 73. levi pritok reke Kubana, 74. Lazar ima v sredi, 76. povratni zaimek, 79. moško ime, 81. velika vzhodno-azijska reka, 83. enote hrvatskega denarja, 84. predlog, 89. označba, naziv, 93. dva soglasnika, ki sta služila Rimljanom kot številki, 94. oblika pomožnega glagola, 95. dva soglasnika v besedi ptica, 97. pripovedna pesem, 98. latinski veznik.

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 24.

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. meja, 5. sonet, 10. vodopad, 17. omara, 19. Zakopane, 21. Avala, 23. Danica, 24. Golovec, 26. vas, 27. Eva, 28. zapora, 30. anilin, 32. Roza, 34. srditi, 36. oficir, 37. nujenje,

39. vas, 41. ime, 42. oer, 44. Lia, 45. osminka, 47. t. m., 49. rjaveti, 52. evesta, 54. ura, 55. geneza, 57. no, 58. in, 59. romar, 61. Anita, 62. poboji, 65. obed, 67. kl, 68. me, 69. poset, 70. za, 72. Adcn, 74. in, 76. rž, 78. vesel, 80. tg, 82. otava, 84. zal, 86. obolci, 88. imenovati, 91. energija, 93. Apenini, 94. Ana, 96. mustači, 97. predeli, 98. klor.

Navpično: 1. moder, 2. Ema, 3. Janez, 4. Erivan, 6. oz, 7. navadni, 8. Ek, 9. togote, 10. vala, 11. ono, 12. deva, 13. Pacifik, 14. av, 15. davice, 16. kasir, 18. Aca, 20. pori, 22. lanj, 25. eno, 28. zreli, 29. pijan, 31. Lima, 33. omejen, 34. sj, 35. gamsi, 38. ureza, 39. vse, 40. sitno, 42. organizem, 43. ranim, 45. ovoj, 46. na, 47. trak, 48. Marica, 50. veter, 51. ta, 53. enote, 54. um, 56. poseka, 59. redovi, 60. odeta, 62. povojji, 63. besl, 64. iz, 66. Ba, 71. Atene, 73. Natal, 75. nanu, 77. žoga, 79. lipe, 81. gnil, 83. vino, 85. les, 87. bič, 89. med, 90. onl, 92. rt, 93. ar, 95. ar.

Vedno športnik

Pri nekem športniku je vlomil tat. Športnik ga je zalotil in stekel za njim. Ko ga je drugi dan prijatelj vprašal, ali je ujel tatu, mu je odgovoril:

»Na žalost, ne, ta tepec je tako neumno bežal, da je zaostal za menoj za 500 metrov.«

GOZD SE KUPI! Imam dobrega kupca, kateri dobro plaša takoj, seka pa po končani vojni. Pojasnila daje: A. Kajfež, Ljubljana, Florjanska ulica št. 4.

SMEŠNICE

VASKI GASILCI

Gasilec: Poveljnik, občinska hiša gori...
Poveljnik: No, naj pa gori, zato pa smo gasilci tu.

Gasilec: Vse drugo nadstropje je že v ognju.
Poveljnik: Počakajmo, da bo začelo goreti prvo nadstropje, saj itak nimamo lestve, da bi mogli gasiti v drugem nadstropju.

GRADITELJ

Otrok pacá po blatu na dvorišču in ga meče na kup.

Drugi otrok: Kaj pa delaš, Janezek?
Prvi otrok: Saj vidiš. Tovarno gradim. Tu je martinarna, tu cevarna, tam mehanična delavnica.

Drugi otrok: Kje pa je tisti hudi paznik?
Prvi otrok: Za tega mi je pa blata zmanjkalo.

UBOGI OČE

Moški so siromaki, zlasti če so poročeni.
Mali Mihec pride v sobo:
— Oče, križanko sem že skoraj rešil. Samo zadnja beseda mi še manjka.
— Potem pojdi pa k mami!

MED PRIJATELJICAMA

— Kako pa ti je moja najnovejša fotografija všeč?
— Imenitna jel! Taka bi morala ti v resnici biti!

ZAKONSKA IDILA

— Poslušaj možiček, opazila sem, da mi je zmanjkala svilena srajca in ena kombineža. — Stavim kaj, da mi je oboje ukradla sobarica Ana.

— Kakšna pa je tvoja kombineža?, vpraša mož.

— Modra, svilena.
Mož: — Je že dobro, bom pa pogledal.

V HUDIH ČASIH

— Zelo mi je žal, toda odpustiti vas moram iz službe.

— Kako to, gospod ravnatelj? Saj vendar nisem nič naredil.

— Prav zato!

OPREZNOST

Skopuh Mak Intoš je šel k zobarju. Zdravnik mu je pregledal željosti in ugotovil, da mu mora izireti dva kočnika.

»Bolelo bo«, je menil zdravnik. »Dobro bi bilo, če vas omamim.«

Mak Intoš je začel krčevito stikati po žepih.

»Saj ne terjam plačila vnaprej«, je vijudno odmahnil zobozdravnik in pripravil instrumente.

»Ne iščem zato denarja«, je zagodrnjal Mak Intoš. »Samo preštej bi ga rad, preden me omamite.«

LANIŠČE

IN LANENO PREDIVO

KUPUJE ALI ZAMENJUJE
ZA SVOJE IZDELKE TOVARNA

Motvoz in platno^{d.}
Grosuplje.

Lanišče in predivo pošljite po železnici v Grosuplje